Przyjaźń ze Zw. Radzieckim — rękojmią pokoju

NIEDZIELA
7 listopada 1948

CZYTELNIK

Nr. 309 (1338) — Rok IV

Dziennik Zachodni

Wyd. ABCDEFGH

Cena 10 zł

Rewolucja Listopadowa a Polska

Listopadowa Rewolucja miała niezmierne znaczenie dla losów Polski. Wpłynęła ona na historię naszego narodu nie tylko na odcinku walki klasowej między obozem rewolucji i reakcji, lecz przede wszystkim, jako czynnik decydujący, dwukrotnie przyczyniła się do wyzwolenia narodowego Polaków spod jarzma najgorszych ciemiężycieli; po raz pierwszy w roku 1917 — 18 niszcząc carat, w roku 1944 — 45 niszcząc faszyzm hitlerowski i imperializm niemiecki.

Jeszcze przed swoim zwycięstwem obóz Listopadowej Rewolucji w Rosji proklamował wyzwolenie narodów uciśnionych przez carat i przyznawał im prawo do suwerenności i państwowego samostanowienia. W stosunku do Polski zarówno Lenin, jak późniejszy rząd radziecki, wielokrotnie jeszcze przed powstaniem naszego Państwa w roku 1918 wypowiadali się za przywróceniem Polsce niepodległości. Rewolucja burząc ostatecznie reżim carskiej przemocy, świadomie umożliwiła przywrócenie Polski do życia.

Podpisany przez Lenina dekret unieważniający rozbiory, głosi:

„Wszystkie umowy i traktaty, zawarte przez dawny rząd Cesarstwa Rosyjskiego z Królestwem Pruskim i Cesarstwem Austro-Węgierskim, a dotyczące rozbiorów Polski są przez obecną uchwałę raz na zawsze unieważnione, ponieważ są sprzeczne z prawem ludów do stanowienia o sobie, oraz niezgodne z rewolucyjną świadomością prawną narodu rosyjskiego, który uznał, że Polska posiada niezniszczalne prawo do niepodległości i zjednoczenia".

Kraj nasz, którego odrodzenie z prawie półtorawiekowej niewoli umożliwione zostało przez triumf rewolucji nad carskim imperializmem, popchnięty został przez Piłsudskiego na drogę wojny przeciw młodej władzy radzieckiej. Dnia 2 lutego 1920 r. Wszechrosyjski Komitet Wykonawczy zwrócił się raz jeszcze do narodu polskiego:

„Naszymi propozycjami pokojowymi pod adresem Rządu Polskiego dowiedliśmy czynnie, że nie dążymy do podboju Polski, lecz do pokojowego z nią współżycia. Wiemy jednak, że ucisk narodowy ze strony rządu carskiego wzbudził w szerokich kołach narodu polskiego głęboką nieufność, która utrudnia w dużym stopniu utrwalenie pokoju i nawiązanie normalnych stosunków sąsiedzkich między Wami i nami, nieufność wykorzystywaną dla swoich celów przez giełdę światową.

Ale zbrodnie caratu rosyjskiego i rosyjskiej burżuazji nie mogą być wpisywane do rachunku nowego Radzieckiego Państwa Rosyjskiego. Rosyjscy robotnicy i chłopi uznali niepodległość Polski nie w ostatniej chwili, nie jako chwilową kombinację dyplomatyczną pod naciskiem okoliczności — rosyjscy robotnicy i chłopi pierwsi uznali niepodległość narodu polskiego, uznali ją bez zastrzeżeń i raz na zawsze. Uczynili to w przeświadczeniu, że niepodległość Polski odpowiada interesom nie tylko Waszym, ale i naszym.

...Nasi i Wasi wrogowie oszukują Was, gdy mówią, że Rosyjski Rząd Radziecki chce wprowadzić komunizm na ziemiach polskich przy pomocy bagnetów rosyjskich czerwonoarmistów. Rosyjscy komuniści dążą obecnie do obrony własnej ziemi, własnej twórczej pracy".

Nie bacząc na to wyraźnie pokojowe stanowisko rosyjskiej władzy rewolucyjnej, ówczesny rząd w Polsce, podjudzony przez imperialistyczną Ententę, narzucił naszemu narodowi niepotrzebną i krwawą wojnę, która Polskę osłabiła na zachodzie.

W czasie drugiej wojny światowej armie państwa socjalistycznego okazały się jedyną siłą zdolną złamać wojenną machinę faszyzmu. Wielomilionowe armie radzieckie, gromiąc razem z armią polską wspólnego wroga, weszły do wyzwolonego kraju. Wtedy to rząd radziecki wydał oświadczenie, które w pełni potwierdziło życie.

„Wojska radzieckie weszły na terytorium Polski ożywione jedną wolą: rozbić wraże armie niemieckie i pomóc narodowi polskiemu w dziele wyzwolenia się spod jarzma niemieckich najeźdźców, i odbudowy Polski niepodległej, silnej i demokratycznej".

Dzięki takiemu stanowisku Związku Radzieckiego pełnia władzy państwowej na wyzwolonym terytorium Polski przeszła w ręce Krajowej Rady Narodowej i organów Rządu przez nią wyłonionego.

Rewolucja rosyjska miała przełomowe znaczenie dla losów Polski, nie tylko przez dwukrotne wyzwolenie spod panowania imperialistycznych najeźdźców, lecz również przez udzielenie wybitnej pomocy, aby Państwo Polskie odrodzić się mogło w prastarych, słowiańskich granicach aż po Nysę i Odrę.

W odpowiedzi na atak min. spraw zagr. Stanów Zjednoczonych, Byrnesa, na nasze granice zachodnie, min. Mołotow w imieniu ZSRR oświadczył:

„Historyczna decyzja Konferencji Berlińskiej o zachodnich granicach Polski nie może być przez nikogo podważona. Fakty zaś świadczą, że obecnie jest to już wręcz niemożliwe. Taki jest punkt widzenia Związku Radzieckiego. Co do mnie, to pozostaje mi tylko życzyć moim polskim przyjaciołom powodzenia w ich olbrzymim dziele odbudowy na Ziemiach Zachodnich i wyrazić przeświadczenie, że wzmacniać się będzie przyjaźń i braterska współpraca między demokratyczną Polską a Związkiem Radzieckim".

Idee wszczepiane w ciągu dziesiątków lat przez panującą reakcję w świadomość narodu, zostały pod wpływem takich faktów, jak dzieje ostatniej wojny i odrodzenie Polski, wytrzebione.

A. Starewicz

Święto walki o socjalizm

Rocznica Wielkiej Rewolucji Listopadowej jest u nas w tym roku szczególnie uroczyście obchodzona. Przypada ona bowiem w przededniu zjednoczenia PPR i PPS. Po długich latach rozbicia, czerpiąc naukę właśnie z dorobku tej Rewolucji, dwie partie robotnicze wspólnie stają do realizacji wspólnych celów socjalizmu. Prawda o Rewolucji Listopadowej jest niezwyciężona. Pod tym tytułem omawia na łamach „Głosu Ludu" sekretarz generalny KC PPR Bolesław Bierut analizę przełomowego wydarzenia dziejowego.

W ciągu trzech z górą 10-leci imperialiści i wstecznicy, oszczercy wielkiego pokroju i ludzie bez sumienia czynili wszystko, aby prawdę o Rewolucji Listopadowej zatopić w morzu kłamstw, obelg i nienawiści, ale prawda o tej Rewolucji — stwierdza autor — jest niezwyciężona i nieśmiertelna, z coraz to większą mocą przebija sobie drogę do serc i umysłów ludzkich.

„Czy nie jest prawdą widoczną już dziś dla każdego proletariusza, że dzięki Rewolucji Listopadowej 200 milionów obywateli ZSRR wielokrotnie polepszyło warunki swego bytu i swej kultury! Czyż nie jest prawdą widoczną dla wszystkich, że siła i znaczenie państwa radzieckiego dzięki Rewolucji Listopadowej w ciągu krótkiego okresu życia jednego pokolenia osiągnęły poziom, jakiemu pod wielu względami nie dorównuje żadne inne państwo na świecie?"

Stwierdzając dalej, że dorobku Rewolucji Listopadowej dla narodów Zw. Radzieckiego i dla narodów całego świata nie są w stanie zaciemnić kalumnie imperialistów, Bolesław Bierut pisze:

„Dla wielu narodów i w tej liczbie dla narodu polskiego Rewolucja Listopadowa miała znaczenie szczególnie decydujące dla ich istnienia. Dwukrotnie w ciągu jednego ćwierćwiecza naród polski odzyskał wolność dzięki siłom, które wyrosły z Rewolucji Listopadowej."

W zakończeniu konkluduje:

„ZSRR nie tylko pierwszy obalił władzę carskiej tyranii, rozbił stary ustrój wyzysku i zbudował socjalizm, ale swą ofiarną, bohaterską walką utorował innym narodom drogę do wyzwolenia."

We wspólnym numerze „Głosu Ludu" i „Robotnika" sekretarz generalny CKW PPS J. Cyrankiewicz stwierdza, że dzień 7 listopada 1917 r. jest „początkiem całej epoki historycznej". Cele i zadania rewolucji wyznaczyli na wiele lat przedtem Karol Marks i Fryderyk Engels. Z ich nauk urodził się rewolucyjny socjalizm, ale oręż tępiał i rdzewiał w rękach oportunistycznej II międzynarodówki.

„Międzynarodowy ruch robotniczy — stwierdza autor — ocalał jednak od zwyrodnienia i upadku dzięki nieugiętej woli rewolucyjnej partii bolszewickiej i jej przywódców Leninina i Stalina."

„Doświadczenia walki z wrogiem klasowym i jego agenturami w ruchu robotniczym posłużyły Leninowi za podstawę do rozwinięcia teorii marksowskiej. Dzięki tej teorii — podkreśla J. Cyrankiewicz — została uzbrojona partia bolszewicka do roli wspaniałego przywódcy klasy robotniczej Rosji. Pod jej kierownictwem na gruzach obalonej władzy caratu i burżuazji proletariat rosyjski zbudował pierwszą w dziejach władzę robotniczo-chłopską. Zwycięstwo Rewolucji Listopadowej oznaczało, że masy ludowe całego świata, że miliony ludzi w uciskanych krajach kapitalistycznych i krajach kolonialnych uzyskały potężnego sprzymierzeńca, wielkiego sojusznika w ich walce o wyzwolenie społeczne i narodowe.

Uwypuklając znaczenie Rewolucji Listopadowej dla Polski, sekretarz generalny CKW PPS stwierdza, że w dniu 7 listopada obchodzimy rocznicę Rewolucji rosyjskiej nie tylko jako święto bratniego państwa radzieckiego i jego narodów, ale jako święto nasze, święto międzynarodowe, święto wolności, święto walki o socjalizm na całym świecie.

Na zakończenie swego artykułu sekretarz generalny CKW PPS oświadcza:

W dniu międzynarodowego święta Rewolucji życzymy WKPB dalszych triumfów na wspólnej drodze walki z reakcją i faszyzmem o trwały pokój, o bezpieczeństwo narodów, o socjalizm!

Masy pracujące Polski i świata czerpią z wielkich doświadczeń narodów radzieckich w swojej walce o sprawiedliwość społeczną

Wymowa czynów

Wkład Związku Radzieckiego w odbudowę Polski jest bardzo poważny i obejmuje szerokie dziedziny naszego życia narodowego. Nie jest rzeczą trudną dziś — po czterech latach przyjaźni — dokonać bilansu na tym polu. Jednym z podstawowych elementów odbudowy Polski jako państwa suwerennego było ustalenie naszych granic zachodnich. W tej dziedzinie w okresie czterech lat stanowisko Związku Radzieckiego nie tylko, że było decydujące, ale — co szczególnie należy podkreślić — wobec imperialistycznej i rewizjonistycznej polityki państw anglosaskich niezachanie mocne i jednolite.

Począwszy od konferencji jałtańskiej i poczdamskiej aż do konferencji warszawskiej, Związek Radziecki stawiał sprawę naszej granicy zachodniej na Nysie Łużyckiej, Odrze i Bałtyku jako granicy po wieczne czasy polskiej i nienaruszalnej, jako granicy pokoju.

*

W czerwcu 1945 r. Generalissimus Stalin powiedział do Polaków:

„Nie chcemy, abyście nam wierzyli na słowo. Nikomu nie wolno wierzyć na słowo. Fakty i czyny niech dowiodą stosunku Zw. Radzieckiego do Polski i według nich powinny się układać nasze wzajemne stosunki. W polityce trzeba opierać wiarę tylko na faktach".

W sprawie naszych granic zachodnich te fakty właściwego stosunku Związku Radzieckiego do Polski są oczywiste. Oto najważniejsze z nich:

Na konferencji jałtańskiej dzięki stanowisku Związku Radzieckiego znalazło się postanowienie o konieczności uzyskania przez Polskę „znacznego przyrostu terytorialnego na północy i zachodzie".

W lipcu 1945 r. Generalissimus Stalin postawił w Poczdamie zagadnienie polskiej granicy zachodniej w sposób stanowczy wobec przedstawicieli Wielkiej Brytanii i Stanów Zjednoczonych, przekonał ich i dzięki takiej postawie Związku Radzieckiego wszystkie trzy mocarstwa podjęły jednomyślnie uchwałę o polskiej granicy zachodniej na Nysie Łużyckiej, Odrze i Bałtyku. Uchwałę tę uznała również i Francja.

Również min. Mołotow przy każdej sposobności podkreślał, że Związek Radziecki uważa polską granicę zachodnią nie tylko jako stałą, ale i to przede wszystkim — co szczególnie mocno ujął w swym przemówieniu na konferencji warszawskiej: — jako granicę nienaruszalną i niezachwianą.

Ta batalia na arenie międzynarodowej, którą w interesie naszym o granicę zachodnią na Nysie Łużyckiej, Odrze i Bałtyku stoczył Związek Radziecki, nie jest jedynym argumentem dla określenia roli, jaką spełnił Związek Radziecki w ustaleniu polskiej granicy zachodniej.

*

Nasza granica zachodnia jest granicą pokoju. Takie postawienie zagadnienia wynika ze stanowiska Związku Radzieckiego, który w sprawie Niemiec uważa Umowę Poczdamską za nienaruszalną, który dla bezpieczeństwa i pokoju świata, mimo bezprawnej polityki w Niemczech zachodnich Stanów Zjednoczonych, Anglii i Francji, realizuje w swojej strefie wschodniej uchwały poczdamskie

Pokój w świecie jest jeden i jest on nienaruszalny. Pokój w świecie musi się opierać na pełnym zaufaniu i wzajemnym porozumieniu, a nie może być realizowany dla egoistycznych grup kapitalistów anglo - amerykańskich, którzy wszystko robią tylko dla siania wiecznej niezgody między narodami i wygrywania własnych interesów.

*

Związek Radziecki, walcząc więc o pełne dotrzymanie wykonania Uchwały Poczdamskiej w stosunku do Niemiec, o pokój w świecie, walczy tym samym o pokój na naszej granicy zachodniej, a walcząc o bezpieczeństwo ludów — walczy o bezpieczeństwo Polski, o dobrobyt polskiej klasy pracującej.

I trzeba, ażeby o słuszności tej walki był przekonany cały Naród Polski. I trzeba, ażeby w oparciu o rzeczywiste fakty przyjaznej polityki Związku Radzieckiego w stosunku do Polski, które są dla każdego normalnie rozumiejącego człowieka zupełnie oczywiste, **naród polski budował szczerą przyjaźń ze Związkiem Radzieckim i nawiązał silne kontakty z narodami ZSRR. W ścisłej przyjaźni ze Związkiem Radzieckim ustaliliśmy naszą granicę zachodnią na Nysie Łużyckiej, Odrze i Bałtyku. W ścisłej przyjaźni ze Związkiem Radzieckim zbudujemy szczęśliwą Polskę mas pracujących.**

W XXXI rocznicę historycznych dni

Wielka Rewolucja Listopadowa

Początek XX stulecia był zarazem okresem nastania epoki imperializmu, oznaczającego panowanie monopoli i kapitału bankowego, wzmożoną eksploatację ludu pracującego, pogłębieniem sprzeczności między pracą a kapitałem, pogłębienia antagonizmów między państwami kapitalistycznymi. Rezultatem tego było dojrzewanie kryzysu rewolucyjnego.

Imperializm w Rosji miał charakter feudalno - wojskowy. Feudalny, ponieważ pozostałości stosunków pańszczyźnianych były jeszcze bardzo silne, a wojskowy, ponieważ rządzono w Rosji w dużej mierze przy wydatnej pomocy wojska. Te cechy imperializmu rosyjskiego potęgowały jeszcze istniejące z natury rzeczy antagonizmy wewnątrz kraju.

Rosyjski lud pracujący doznawał podwójnego ucisku — ucisku burżuazji i ucisku caratu. W Rosji narastała rewolucja, która w konsekwencji miała zerwać ostoję europejskiej i azjatyckiej reakcji, jaką była Rosja i która wysunęła proletariat rosyjski na czoło międzynarodowego ruchu robotniczego.

Proletariat rosyjski miał w rewolucyjnym chłopstwie silne zaplecze i to umożliwiło mu przejście z rewolucji demokratycznej na rewolucję proletariacką.

Pierwsza wojna światowa, która wybuchła na tle antagonizmów panujących między państwami kapitalistycznymi pogłębiła jeszcze kryzys rewolucyjny w Rosji.

Zrzucenie caratu jedynym wyjściem

W kraju szerzył się chaos gospodarczy, fabryki i zakłady przemysłowe zamykano, pogarszały się warunki pracy, wzmagało się bezrobocie. Gospodarka wiejska była w stanie rozpadu. Lud głodował. A na frontach przelewano krew rosyjskich żołnierzy. Niezadowolenie wśród ludności rosło. Zwiększała się ilość strajków, które na wiosnę 1917 r. zaczęły przybierać burzliwy charakter. Po wsiach mnożyły się rozruchy, żołnierze rwali się z frontów do domu i nie chcieli więcej przelewać krwi w imię burżuazji i caratu — rozpoczęła się masowa dezercja.

Szerokie masy ludu rosyjskiego przekonywały się coraz bardziej, że jedynym wyjściem z sytuacji, której już dłużej ścierpieć nie mogły jest zrzucenie caratu.

I tak się też stało. Przegniły ustrój carski pod potężnymi uderzeniami rewolucyjnych robotników i chłopów. Burżuazyjno-demokratyczna rewolucja lutowa położyła kres absolutyzmowi.

Powstali przeciw carowi robotnicy i żołnierze, utworzyli w pierwszych dniach rewolucji Rady Delegatów robotniczych i żołnierskich. Rady takie powstały po raz pierwszy jeszcze podczas walk rewolucyjnych w 1905 r. i były organami zbrojnego powstania, a jednocześnie zalążkiem nowej władzy rewolucyjnej. Ale w tym czasie gdy bolszewicy walczyli na barykadach, do Rad weszli mieńszewicy i eserzy i dobrowolnie oddali władzę tymczasowemu rządowi, składającemu się z przedstawicieli burżuazji i obszarników. Owoce zwycięstwa zdobyte przez proletariat w krwawych walkach dostały się burżuazji. Przed proletariatem stanęło w tej sytuacji zadanie walki o rewolucję socjalistyczną. Na czele tej walki stanęła partia bolszewików i jej wodzowie Lenin i Stalin.

Walka o pokój

W kwietniu 1917 roku wrócił Lenin, po długim wygnaniu, do Petersburga. Robotnicy, żołnierze i marynarze zgotowali mu na dworcu fińskim owacyjne przyjęcie. Stojąc na pancernym aucie, które posłużyło mu za trybunę, Lenin wygłosił wówczas historyczne przemówienie, w którym wezwał masy do walki o zwycięstwo rewolucji socjalistycznej. — Mowa Lenina oraz jego słynne „kwietniowe tezy" dały partii bolszewików jasną orientację. Rewolucyjny ruch w kraju poszedł nowymi szlakami — szlakami rewolucji socjalistycznej.

Na fabrykach i w zakładach przemysłowych, wśród marynarzy i żołnierzy dokonywali bolszewicy ogromnej pracy agitacyjnej i uświadamiającej, mobilizując masy do walki o pokój, o ziemię i o oddanie całej władzy w kraju Radom Delegatów Robotniczych i Żołnierskich. Potężniał ruch rewolucyjny, mnożyły się strajki, robotnicy występowali z żądaniem 8-godzinnego dnia pracy, domagali się zakończenia wojny. Żołnierze nie chcieli więcej walczyć, uciekali z frontu, który w istocie już przestał istnieć. W Petersburgu nie było dnia w którym by robotnicy nie wystąpili z żądaniem oddania władzy w ręce Rad. Po wsiach coraz silniej i dobitniej domagano się odebrania ziemi obszarnikom.

Równocześnie jednak rząd tymczasowy w dalszym ciągu prowadził politykę imperialistyczną. — Rzucił on armię do nowych walk, które zresztą z góry były skazane na niepowodzenie. I rzeczywiście nowa ofensywa zakończyła się fiaskiem.

W lipcu wybuchła w Petersburgu samorzutnie demonstracja robotników i żołnierzy. By nadać jej charakter spokojny i zorganizowany bolszewicy wzięli udział w demonstracji. Jednakowoż mieńszewicy i eserzy, w porozumieniu z rządem tymczasowym otworzyli ogień na demonstrantów.

Burżuazja łącznie z mieńszewikami i eserami rozpoczęła jeszcze bardziej zażartą walkę z rewolucją. Rząd Kiereńskiego wydał rozkaz aresztowania Lenina. Lenin musiał się schronić, partia bolszewików przeszła do pracy podziemnej.

Krwawa rozprawa z demonstracją lipcową i wypadki, jakie miały miejsce po tym oznaczały zakończenie pokojowego okresu rewolucji. Partia bolszewików rozpoczęła przygotowania do zbrojnego powstania, by w zbrojnym powstaniu zrzucić władzę burżuazji i ustanowić władzę radziecką. W tym jednak czasie kontrrewolucyjny generał Korniłow, zorganizował za zgodą Kiereńskiego spisek, którego celem było utopienie rewolucji we krwi.

Wojska Korniłowa podeszły do Petersburga. Wówczas Komitet Centralny partii bolszewików wezwał robotników do zbrojnego odparcia kontrrewolucjonistów. Korniłow i jego armia zostały rozbite. Walka przeciwko Korniłowi dowiodła robotnikom, chłopom i żołnierzom, że partia bolszewików jest jedyną partią, broniącą Rewolucji i stojącą na straży interesów ludu pracującego.

Fabryki, zakłady przemysłowe i jednostki wojskowe wybierały swoich delegatów i wysyłali bolszewików, którzy już w obu stolicach w Moskwie i Petersburgu uzyskali większość w Radach.

Wodzowie Rewolucji, Lenin i Stalin, opierając się na biegu wypadków przewidzieli genialnie, że zbliża się moment, gdy bolszewicy winni wziąć władzę w swoje ręce.

Historyczna decyzja

Dnia 10 października Centralny Komitet Partii Bolszewików powziął historyczną decyzję rozpoczęcia w najbliższe dni zbrojnego powstania. Na zlecenie Centralnego Komitetu stworzono w petersburskiej Radzie Komitet Wojskowo - Rewolucyjny. Na posiedzeniu Centralnego Komitetu partii w dniu 16 października został wyłoniony Komitet, który miał kierować powstaniem. Na czele tego Komitetu stanął towarzysz Stalin.

W tym decydującym dla powstania momencie wrogowie rewolucji, Kamieniew i Zinowiew dopuścili się niesłychanej zdrady. Wysłali oni do mieńszewickiej gazety list, w którym wyjawili tajemnicę przygotowującego się powstania. Lenin potępił czyn Kamieniewa i Zimowiewa jako tamtejszego strajkostwo i otwartą zdradę. — Burżuazja, dowiedziawszy się o decyzji Centralnego Komitetu rozpoczęła przygotowania dla rozgromienia powstania.

Ale rewolucji już nie sposób było zapobiec. Wzburzenie mas narodu przebrało miarę. W szeregach armii, w marynarce i na fagach, wszędzie, pod kierownictwem bolszewików szły energiczne przygotowania do powstania. Robotnicy zaopatrywali się w broń.

Lenin i Stalin na czele Rewolucji

Kontrrewolucyjny rząd Kiereńskiego postanowił rozpocząć otwarte natarcie na rewolucję. Dnia 24 października wysłano samochody, celem rozbicia redakcji bolszewickiej gazety „Raboczyj Put'j". Ale na rozkaz tow. Stalina krasnogwardziści i żołnierze odparli atak.

Całą noc do Instytutu Smolnego, w którym mieścił się sztab rewolucji napływali rewolucyjni żołnierze i krasnogwardziści, stąd ruszali na Pałac Zimowy, siedzibę rządu tymczasowego. Lenin i Stalin osobiście dowodzili powstaniem.

Przybyły z Kronsztatu krążownik „Aurora" swoimi wystrzałami do Pałacu Zimowego obwieścił światu o nastaniu nowej ery — ery Wielkiej Rewolucji Listopadowej. W nocy z 26 na 27 października (starego stylu), rewolucyjni robotnicy, marynarze i żołnierze szturmem wzięli Pałac Zimowy. Rząd tymczasowy został zaaresztowany.

Zbrojne powstanie w Petersburgu zwyciężyło. Jeszcze trwał atak na Pałac Zimowy, gdy zebrał się historyczny II Zjazd Rad Delegatów, w których większość delegatów należała już do partii bolszewików. Zjazd ogłosił przyjęcie władzy przez Rady Delegatów.

W nocy 26 października Zjazd uchwalił dekret o pokoju. Tej samej nocy został też zatwierdzony dekret o „ziemi", który odbierał obszarnikom prawo własności na ziemię, dekret głosił stworzenie władzy radzieckiej, Radę Komisarzy Ludowych. Przewodniczącym Rady został wybrany Lenin.

W taki sposób zwyciężyła w Rosji rewolucja.

A. Ast.

Cyfry i fakty

Rozwój przemysłu radzieckiego

Warunki startu dla rozwoju przemysłu, jakie posiadał Zw. Radziecki po pierwszej wojnie światowej, były nieporównanie trudniejsze niż nawet te, które zastaliśmy w Polsce po ostatniej wojnie. Wiemy doskonale, jakie trudności mieliśmy do pokonania w ostatnich latach, ale faktem jest, że przemysł polski posiadał jednak, szczególnie na ZO fundamenty, które trzeba było nad budować. Takich podstaw nie miał prawie zupełnie przemysł radziecki po pierwszej wojnie.

Podstawowe przemysły, jak hutniczy i metalowy, były dosłownie

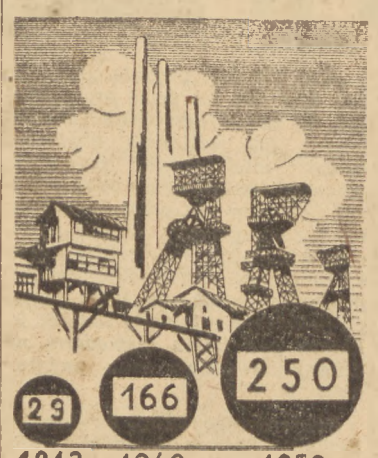

PRODUKCJA WĘGLA W Z.S.R.R W MILIONACH TON

w powijakach. Ale i ten aparat, który ZSRR mógł był odziedziczyć po Rosji carskiej, został prawie doszczętnie zniszczony w trakcie działań wojennych. Również wykorzystanie bogactw naturalnych kraju wymagało prac poszukiwawczych, albo eksploatujących dosłownie od podstaw. Rozwój wytwórczości przed Rewolucją Listopadową miał natomiast charakter praduckcji jednokierunkowej prawie wyłącznie na odcinku przemysłu artykułów konsumcyjnych.

Ambitne plany Zw. Radzieckiego poszły w kierunku rozbudowy w pierwszym etapie tych działów przemysłu, które z kraju gospodarczo zacofanego postawiły go na pozycji gospodarczo przodującej w świecie. Ten warunek spełnić mogła tylko rozbudowa ciężkiego przemysłu w oparciu o równoczesne zwiększenie eksploatacji bogactw naturalnych.

Decyzja wybrania takiej a nie innej drogi rozwoju przemysłu, była bezpośrednim wynikiem konieczności stworzenia dla wielkiego pionierskiego w świecie państwa, zbudowanego na podstawach socjalistycznych, silnych podstaw gospodarczych, w przewidywaniu zresztą stałych od początku istnienia ZSRR ataków państw kapitalistyczno-totalistycznych. Taka właśnie decyzja, która wymagała od społeczeństwa w pierwszych latach istnienia państwa dużych wyrzeczeń, stworzyła podstawy do zmontowania skutecznej obrony przed napaścią faszystowskich Niemiec.

Dla zilustrowania osiągnięć radzieckich do mometnu wybuchu drugiej wojny światowej warto zacytować kilka pozycji i porównać z tym, co w tych samych dziedzinach osiągała Rosja carska.

Wydobycie węgla wzrosło prawie sześciokrotnie, ropy naftowej 3 i pół krotnie, produkcji stali przeszło czterokrotnie, surówki żelaznej i wyrobów walcowanych prawie czterokrotnie, obrobiarek 32-krotnie (!), wagonów kolejowych czterokrotnie, traktorów 400-krotnie(!) wyrobów chemicznych 12-krotnie.

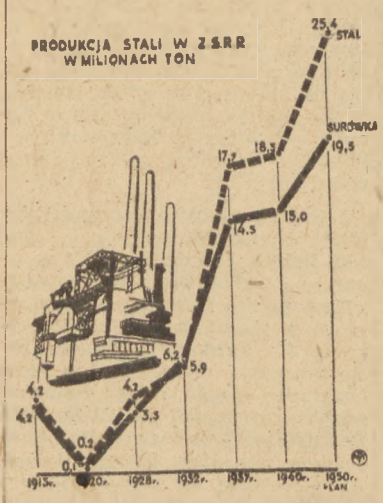

Ostatnia wojna szczególnie dotkliwe straty spowodowała w radzieckich ośrodkach przemysłowych.

PRODUKCJA ENERGII ELEKTRYCZNEJ W Z.S.R.R W MILIONACH KILOWATÓW

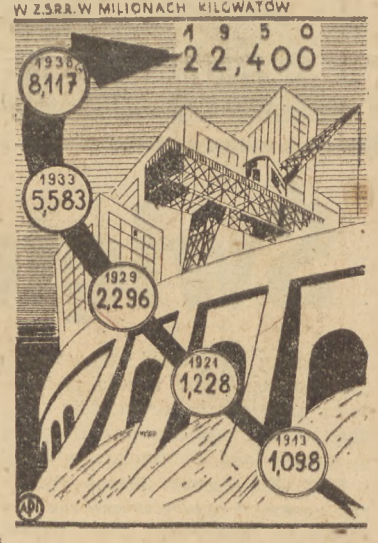

Ale już w okresie trwającego obecnie planu pięcioletniego, zniszczenia uległy na tyle wyrównaniu, że możemy już z cyfr dotyczących produkcji bieżącej zdać sobie sprawę z kierunków rozwoju radzieckiego przemysłu po wojnie.

Obok rozwoju przemysłów związanych z intensyfikacją rolnictwa, rzucają się w oczy fakty, które świadczą o tym, że minął już okres budowania fundamentów i że Zw. Radziecki przechodzi coraz bardziej w fazę znaczniejszego podniesienia stopy życiowej ludności. Opierając się na wskaźniku wzrostu produkcji opublikowanych przez biuro statystyczne ONZ, stwierdzamy np. duży wzrost na przestrzeni ostatnich lat produkcji maszyn włókienniczych (biorąc stan z 1946 roku na 100 — w 1948 roku notujemy już 570), samochodów (wskaźnik w stos. do 1946 r. 262), cementu (349), materiałów włókienniczych (200) itd. Liczby te dotyczą w większości działów, w których wzrost produkcji w stosunku do okresu sprzed Rewolucji — w czasie między dwoma wojnami światowymi — był stosunkowo niewielki, gdyż musiał ustąpić działom o znaczeniu podstawowym dla rozwoju gospodarczego kraju.

Duży wzrost produkcji notujemy na przestrzeni ostatnich trzech lat. W produkcji taboru kolejowego (np. produkcja lokomotyw — wzrost dziesięciokrotny), motorów elektrycznych (wskaźnik 212) i papieru (150). Wymienionym gałęziom produkcji niewiele ustępują te, które notowały specjalnie duże postępy w rozwoju w pierwszej fazie budowania gospodarki radzieckiej. Np. surówki ZSRR produkuje w br. o 50 proc. więcej niż w analogicznych okresach roku 1946, miedzi 48 proc. więcej, cynku 67 proc., węgla 25 proc, nafty 43 proc. i energii elektrycznej 35 proc. więcej. Wszystkie te cyfry świadczą najdobitniej o stałym wzroście potencjału przemysłowego Zw. Radzieckiego, z tym jednak, że działy związane z bezpośrednim zaspokojeniem potrzeb człowieka, w przeciwieństwie do pierwszych lat istnienia Zw. Radzieckiego, wysuwają się pod względem tempa rozwoju na plan pierwszy. Fakty te w okresie panowania w świecie nastrojów „zimnej wojny" mają swoją głęboką wymowę. (ZAP).

PRODUKCJA ROPY NAFTOWEJ W Z.S.R.R W MILIONACH TON

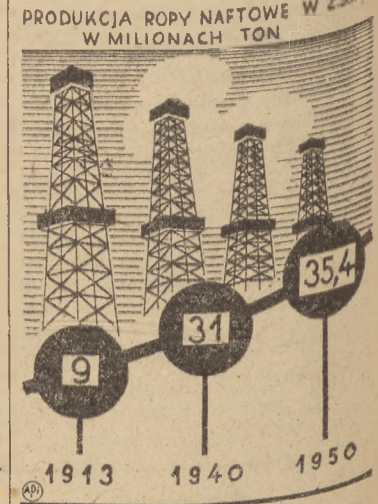

Produkcja rolna ZSRR

Zagadnienie braku żywności na rynkach światowych i stałego pogarszania się sytuacji w związku z naturalnym przyrostem ludności jest za granicą tematem licznych wypowiedzi publicystycznych.

Przy okazji tych wypowiedzi prasa zachodnia nie pomija okazji, by zaatakować Zw. Radziecki. O co właściwie chodzi?

Sprawa jest zupełnie prosta. Znane na drugiej półkuli fakty niszczenia żywności w celu podniesienia cen, prasa ta stara się pokryć atakami na Zw. Radziecki, który jakoby nie wykorzystuje swoich możliwości produkcyjnych w zakresie rolnictwa, a tym samym pogarsza sytuację aprowizacyjną świata.

Jak się rzecz ma naprawdę, cały świat mógł się przekonać, gdy w latach ubiegłych kryzysy żywnościowe krajów demokracji ludowej były zażegnywane przez dostawy radzieckie. Szerszy zasięg tych dostaw, szczególnie w obecnym okresie wzmożonej intensyfikacji produkcji rolnej w ZSRR, jest wyłącznie uzależniony od twórców żelaznej kurtyny, którzy potrzebną równowagę w świecie paraliżują szkodliwą grą polityczną.

Warto przyjrzeć się wysiłkom Zw. Radzieckiego jeżeli chodzi o rozwój rolnictwa. W obecnie wykonywanym czwartym planie pięcioletnim, ZSRR zwiększy w stosunku do 1940 swoje produkcje zbóż chlebowych o 27 proc., a hodowlę bydła o 46 proc w stosunku do roku 1945.

W roku bieżącym zbiory osiągnęły już poziom przedwojenny. Jest to osiągnięcie dużej miary, zważywszy na zniszczenia, jakich uległa wieś radziecka w okresie ostatniej wojny.

Warunki dla tak pomyślnego rozwoju produkcji rolnej zostały przede wszystkim stworzone dzięki wysiłkom radzieckiego przemysłu, produkującego środki dla podniesienia kultury rolnej. W tej dziedzinie na pierwszy plan wysuwa się produkcja traktorów i maszyn rolniczych jak: kombajny, siewniki, młockarnie itp., oraz nawozów sztucznych.

Fabryki traktorów zwiększyły już w ub. r. swą produkcję w stosunku do wytwórczości w roku 1946 o 109 proc. W roku bieżącym, w okresie pierwszych czterech miesięcy, wzrost w stosunku do analogicznego okresu w 1946 r. wyrażał się już pozycją 300 proc., a w następnych czterech miesiącach produkcją zwiększyła się jeszcze o 70 proc.

Jeszcze większy wzrost produkcji notuje Zw. Radziecki w wytwórczości maszyn rolniczych. W rosnącej bieżącym (w stosunku do wyników roku 1946), w okresie pierwszych czterech miesięcy produkcja w zależności od rodzaju maszyn wzrosła od 288 do 524 proc. W ostatnich miesiącach notujemy dalszy postęp — wzrost od 400 — 1223 proc.

Tych kilka cyfr wystarczy, by zorientować się w wysiłkach podejmowanych przez naszego sprzymierzeńca w dziedzinie rozwoju produkcji rolnej. Cyfry te — znane z publikacji ONZ państwom rzucającym bezpodstawne zarzuty — do wodzą wyraźnie, która strona w pełni realizuje dążenia do wyżywienia wzrastającej liczby ludności na świecie. Liczby odnoszące się do produkcji przemysłowej Zw. Radzieckiego w zakresie środków zmierzających do podniesienia intensyfikacji rolnictwa są jeszcze o tyle charakterystyczne, że tempo rozwoju w tych dziedzinach jest wyższe niż w pozostałych gałęziach przemysłu. Świadczą więc one równocześnie o pokojowych tendencjach gospodarki radzieckiej.

Za Waszą Wolność i naszą...

„Za Waszą Wolność i naszą" to wspaniałe zawołanie polskich bojowników postępu i rewolucji, konsekwentnie realizowane na przestrzeni dziejów — stanowi zasłużony tytuł do dumy dla naszego narodu. Tytuł do dumy nie tylko dlatego, że jest ono symbolem najszlachetniejszej ofiarności w walce o wyzwolenie człowieka spod wszelkiego ucisku, ale i dlatego, że wyraża równocześnie najlepiej pojętą polską rację stanu. Polacy bowiem — jak pisał Engels — „znaleźli się w takiej sytuacji, że muszą albo być rewolucyjni... albo też zginąć... Polacy znajdują szczere i otwarte poparcie jedynie i wyłącznie u rewolucyjnych robotników, gdyż obie strony są jednakowo zainteresowane w obaleniu wspólnego wroga i ponieważ wyzwolenie Polski jest równoznaczne z tym obaleniem".

Z tym głębokim przekonaniem, że wolność jest niepodzielna, że wszędzie gdzie walczą o wolność, walczą o prawdziwie wolną Polskę — walczyli i ginęli na barykadach i polach bitew całego świata najlepsi synowie naszego narodu.

Nie mogło ich oczywiście zbraknąć w największej i najdonioślejszej w dziejach ludzkości walce o wolność, jaką była Listapadowa Rewolucja Socjalistyczna w Rosji. Proletariat polski i jego przedstawiciele godnie kontynuowali w Rewolucji Listopadowej wspaniałe demokratyczne tradycje naszego narodu.

Z plejady polskich bohaterów Listopada na pierwszy plan wybijają się postacie Feliksa Dzierżyńskiego i Juliana Marchlewskiego.

Lenin i Stalin
wielcy organizatorzy państwa socjalistycznego

Związek Radziecki jest państwem nowego, wyższego typu. Przejawiło ono swą tytaniczną siłę w rewolucyjnym przekształceniu Rosji obszarniczo-kapitalistycznej w wielo-narodowe socjalistyczne państwo mas pracujących. Zdało ono surowy egzamin w wojnie ludu radzieckiego przeciwko Niemcom hitlerowskim, wykazując przed całym światem wojenną, gospodarczą i organizacyjną przewagę ustroju radzieckiego nad ustrojem kapitalistycznym. Państwo radzieckie w wojnie tej zwyciężyło i wzmocniło się.

Twórcami i organizatorami państwa radzieckiego są geniusze ludzkości, Włodzimierz Lenin oraz kontynuator jego idei, najbliższy przyjaciel i współpracownik Lenina, Józef Stalin.

Państwo i rewolucja

Jeszcze w okresie przygotowania Listopadowej Rewolucji Socjalistycznej jednym z najostrzejszych zagadnień była sprawa władzy i państwa. Walka klasy robotniczej i narastająca fala rewolucji postawiły na porządek dzienny w całej rozciągłości kwestię, jaki ma być charakter nowego państwa, mającego zastąpić stare. Odpowiedź na to pytanie dał Lenin w swej nieśmiertelnej pracy pt. „Państwo i Rewolucja", która stała się dla proletariatu potężną bronią ideową w walce przeciwko burżuazji.

Na podstawie analizy bogatego doświadczenia dwóch poprzednich rewolucji rosyjskich — rewolucji z roku 1905 oraz Rewolucji Ludowej z roku 1917, dalej twórczo rozwijając naukę marksistowską Lenin i Stalin doszli do wniosku, że najlepszą formą państwa mas pracujących będzie nie republika parlamentarno-demokratyczna, lecz republika Rad, które powołała do życia rewolucja 1905. Rewolucja 1917 roku doprowadziła nie tylko do odrodzenia Rad, lecz do ich rozprzestrzenienia w całym kraju.

Rady obudziły w masach robotniczych, żołnierskich i chłopskich świadomość potęgi, przekonały te masy, że mogą one i powinny wziąć w swoje ręce władzę państwową. W swych słynnych tezach kwietniowych wysunął Lenin hasło walki o republikę radziecką, jako najlepszą formę dyktatury proletariatu.

Leninowskie hasło partii bolszewickiej — „Cała władza powinna należeć do Rad!" był potężnym bodźcem, który natchnął masy do czynu, do zwycięskiej Rewolucji Listopadowej.

W dniu 7 listopada 1917 r., gdy zbrojne powstanie w Piotrogradzie było w pełnym toku, władza w stolicy znajdowała się już faktycznie w rękach Rady Piotrogradzkiej. W nocy z 7 na 8 listopada rozpoczął się Drugi Wszechrosyjski Zjazd Rad. W drodze aktu ustawodawczego Zjazd orzekł o przejściu władzy zarówno centralnej jak i miejscowej do rąk Rad. W ten sposób powstał pierwszy na świecie rząd robotniczo-chłopski — Rada Komisarzy Ludowych z wodzem rewolucji Włodzimierzem Leninem na czele.

Nowy typ państwa

Państwo radzieckie stworzone przez Lenina i Stalina opierało się na sojuszu robotników i chłopstwa pracującego. Lenin i Stalin uważali dyktaturę proletariatu, za specjalną formę sojuszu klasowego robotników i pracujących mas chłopskich, pod warunkiem, że siłą kierującą w tym sojuszu będzie klasa robotnicza, jako najbardziej zespolona i zorganizowana, przodująca klasa społeczna.

„Rady robotników i chłopów — pisał Lenin — są nowym typem państwa, nowym wyższym typem demokracji. Są one formą dyktatury proletariatu, środkiem dla kierowania państwem bez burżuazji i przeciwko burżuazji. Po raz pierwszy demokracja służy tutaj masom pracującym i przestała być demokracją ludzi bogatych, jaką jest ona w republikach burżuazyjnych i to nawet najbardziej demokratycznych". (Lenin. dzieła, tom 23 str. 187).

Największą zasługą przywódców rewolucji socjalistycznej Lenina i Stalina polega na tym, że uzbroiwszy masy w podstawy teoretyczne, niezbędne dla utworzenia państwa radzieckiego sami dzień w dzień praktycznie kierowali oni walką klasy robotniczej i pracującego chłopa, która doprowadziła do zniszczenia dotychczasowego aparatu państwowego (opierającego się na armii carskiej, na biurokratycznych ministerstwach, obsadzonych przez [illegible] reakcyjnych urzędników itd) i do utworzenia nowego mechanizmu państwowego — Czerwonej Armii radzieckiego aparatu państwowego, sądu radzieckiego itd.

Konstytucja RFSRR

Od samego początku swego istnienia Rady okazały się rzeczywistymi organami władzy ludowej, bezpośrednio realizującymi żądania rewolucji: odbierały one ziemię właścicielom ziemskim oraz regulowały gospodarkę i inne przejawy życia państwowego.

W pierwszych miesiącach swego istnienia władza radziecka ogłosiła „Deklarację Praw Narodów Rosji", którą przygotowali Lenin i Stalin. Deklaracja głosiła swobodny rozwój narodów Rosji i pełne ich równouprawnienie. Republika Rad stanowi nowy typ państwa socjalistycznego, jest ona wyższym typem demokracji, umożliwiającej warstwom wyzwolenie gospodarcze, oraz rzeczywisty udział ludzi pracy miast i wsi w rządach państwowych.

Lenin i Stalin byli autorami pierwszej konstytucji Rosyjskiej Federacji Socjalistycznej Republiki Radzieckiej z 1918 roku, która stała się ustawą zasadniczą pierwszego na świecie federacyjnego państwa radzieckiego, utworzonego na podstawie dobrowolnego sojuszu równouprawnionych narodów oswobodzonych przez Wielką Listopadową Rewolucję Socjalistyczną.

Konstytucja RFSRR gwarantowała równouprawnienie obywateli niezależnie od przynależności rasowej i narodowościowej, niezależnie od płci, wykształcenia, wyznania. Gwarantowała masom pracującym wolność słowa, wolność zebrań i stowarzyszeń itp. Obok tego ustanowiła ona zasadnicze obowiązki obywateli — obowiązek pracy i obrony swej ojczyzny socjalistycznej.

Konstytucja RFSRR była obliczona na okres przejściowy od kapitalizmu do socjalizmu, była ona ustawą zasadniczą państwa radzieckiego na określonym stopniu jego rozwoju. Rozstrzygnęła ona zagadnienie władzy i zagadnienie zarządzeń gospodarczych władzy radzieckiej. Określiła ona prawa i obowiązki mas pracujących oraz nakreśliła ogólną perspektywę dalszego budownictwa socjalistycznego, stwierdzając, że zasadniczym zadaniem władzy radzieckiej jest zlikwidowanie podziału społeczeństwa na klasy, bezlitosna likwidacja wyzyskiwaczy oraz zniesienie eksploatacji człowieka przez człowieka, oraz socjalistyczną organizację społeczeństwa.

Opracowana przez Lenina i Stalina konstytucja posłużyła jako wzór dla konstytucji pozostałych bratnich republik.

Geniusz Lenina i Stalina stworzy w roku 1922 Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich, nowy etap w rozwoju państwa radzieckiego.

Utworzenie ZSRR

Utworzenie ZSRR stanowi poważny krok naprzód w praktycznym rozwiązaniu kwestii narodowościowej. W ramach jedynego państwa związkowego, narody, które uprzednio były przedmiotem ucisku, obecnie otrzymały szczodrą i bezinteresowną pomoc wielkiego narodu rosyjskiego, co pozwoliło im wstąpić na szeroką drogę postępu gospodarczego i kulturalnego.

Założyciele państwa socjalistycznego Lenin i Stalin od pierwszych dni istnienia władzy radzieckiej otaczali szczególną troskliwością radzieckie siły zbrojne, poświęcając wiele uwagi ich powstaniu i rozwojowi. Utworzona przez nich Armia Czerwona, w zaciekłej walce przeciwko kontrrewolucji wewnętrznej i przeciw zakusom zagranicznych interwentów obroniła wielkie zdobycze historyczne Rewolucji Listopadowej, odparła ataki imperialistów niemieckich, a następnie pobiła na głowę interwencję 14 państw kapitalistycznych z Anglią na czele. Jednakże osiągnięte zwycięstwo nie zabezpieczyło państwa radzieckiego przed nowymi napadami imperialistów.

Przekształcenie kraju

Partia Lenina — Stalina poprowadziła naród radziecki na drogę socjalistycznego przekształcenia kraju, realizacji planu uprzemysłowienia kraju i kolektywizacji rolnictwa.

Wielki kontynuator idei Lenina J. W. Stalin podkreślił, że budowa nowego ustroju politycznego, ustroju radzieckiego nie jest jeszcze warunkiem, wystarczającym dla ostatecznego zwycięstwa socjalizmu. Aby to osiągnąć, należało dogonić i przegonić kraje kapitalistyczne również w dziedzinie techniczno-gospodarczej.

Partia Komunistyczna widziała w tym twierdzeniu stalinowskim środek dla usamodzielnienia kraju w warunkach okrążenia kapitalistycznego.

Zadanie uprzemysłowienia kraju znalazło swe ucieleśnienie w stalinowskich planach pięcioletnich. W okresie realizacji tych planów utworzono potężną bazę materialno-techniczną socjalizmu. Przemysł urósł do rozmiarów siły decydującej w gospodarce narodowej ZSRR. W ciągu 13 lat Związek Radziecki przeszedł zadziwiającą metamorfozę, przekształcając się z zacofanego kraju rolniczego w przodujące mocarstwo przemysłowe.

Rosja carska zajmowała w dziedzinie produkcji przemysłowej 4 miejsce w Europie i 5 na świecie. Już przy końcu drugiego planu pięcioletniego zajmuje Związek Radziecki pierwsze miejsce w Europie i drugie na świecie. Jeśli chodzi o budowę maszyn, to Związek Radziecki wysunął się z 4 miejsca na świecie na drugie, w dziedzinie produkcji energii elektrycznej z 15 miejsca na 3; w dziedzinie produkcji węglowej z 6 miejsca na 4. Pierwsze miejsce na świecie zdobył Związek Radziecki w produkcji torfu, w budowie maszyn rolniczych, w budowie lokomotyw i kombajnów.

Związek Radziecki zbudował socjalizm. Stał się krajem gospodarczo niezawisłym, samodzielnie zaspokajającym potrzeby gospodarstwa narodowego oraz wymagania obrony.

Również w dziedzinie rolnictwa nastąpiły zmiany natury zasadniczej. Lenin i Stalin wyznaczyli drogę spółdzielczości produkcyjnej tj. dobrowolnego zrzeszenia się drobnych gospodarstw indywidualnych w gospodarstwa kolektywne, co stało się możliwe dzięki władzy radzieckiej, która zniosła własność prywatną ziemi i dokonała jej nacjonalizacji.

Zwycięstwo ustroju kołchozowego miało światowo-historyczne znaczenie. Był to najgłębszy przewrót rewolucyjny, w skutkach swych równoznaczny z przewrotem rewolucyjnym, dokonanym w listopadzie 1918 roku.

W wyniku socjalistycznego uprzemysłowienia kraju i kolektywizacji rolnictwa, system socjalistyczny odniósł zwycięstwo we wszystkich dziedzinach gospodarki narodowej.

Utworzone przez geniusz leninowski państwo radzieckie pod wodzą Stalina okrzepło, urosło, zwiększyło swą potęgę oraz utrwaliło swe podstawy, stając się groźną siłą dla wrogów ludu radzieckiego.

Konstytucja Stalinowska

Stalin konstytuował wielką pracę Lenina. Obronił on i rozwinął teorię leninowską o możliwości zwycięstwa socjalizmu w jednym kraju, oraz doszedł do wniosku, że można będzie zbudować komunizm w Związku Radzieckim nawet w razie utrzymania się okrążenia kapitalistycznego.

Ogromna zasługa Stalina wobec ludzkości i nauki polega na tym, że rozwinął on marksistowsko-leninowską teorię państwa i dowiódł niezbędności dalszego wzmocnienia państwa socjalistycznego w warunkach okrążenia kapitalistycznego. Jaskrawy wyraz dalszego wzrostu mocy państwa radzieckiego, jako mocarstwa czysto ludowego, stanowi nowa konstytucja Związku Radzieckiego, uchwalona przez VIII Nadzwyczajny Zjazd Rad i nazwana od imienia jej twórcy konstytucją stalinowską. Konstytucja ZSRR odzwierciedliła zwycięstwo leninowsko-stalinowskiej polityki narodowościowej. Jest ona aktem ustawodawczym, utrwalającym zupełną równość praw i obowiązków wszystkich narodów radzieckich wobec swej ojczyzny i państwa socjalistycznego.

Zwycięstwo nad hitleryzmem

Ciężką próbą trwałości państwa radzieckiego była wojna przeciwko hitlerowskim zaborcom. Związek Radziecki potrafił przezwyciężyć przeogromne trudności, zmobilizować wszystkie siły ludu i zorganizować je zgodnie z wymaganiami obrony. Państwo radzieckie zrodzone przez Wielką Listopadową Rewolucję Socjalistyczną dało w tej wojnie przykład swej siły, wytrzymałości i niewzruszalności, o którą rozbiły się uzbrojone po zęby hordy hitlerowskich najeźdźców. W okresie wojennym państwo radzieckie zmobilizowało wszystkie swe siły twórcze — siły wielkiego ludu radzieckiego. Surowy egzamin lat wojennych stanowi namacalny dowód, że radziecki ustrój społeczny jest formą organizacji społecznej lepszą, niż jakikolwiek inny nieradziecki ustrój społeczny.

Radziecki ustrój państwowy, oparty na zasadach niezachwianej przyjaźni i bratniej pomocy wzajemnej narodów radzieckich, zdał z honorem egzamin wojenny. Rozgromiwszy imperializm niemiecki i japoński, Związek Radziecki obronił wolność, niezawisłość narodową i interesy państwowe narodów radzieckich, wzmocnił niebezpieczeństwo granic oraz uwielokrotnił swą potęgę i autorytet w dziedzinie międzynarodowej.

Ku komunizmowi

Po zwycięskiej wojnie narody Związku Radzieckiego z wielkim entuzjazmem przystąpiły do realizacji zadań nakreślonych przez państwo socjalistyczne, do odbudowy i dalszego rozwoju gospodarstwa narodowego ZSRR.

Potężna fala budownictwa socjalistycznego, która ogarnęła miasta i wsie, fabryki i kołchozy, oraz instytucje naukowe, pełna poświęcenia walka mas pracujących o przedterminowe wypełnienie nowego pięcioletniego planu stalinowskiego, stanowi dowód trwałości ustroju radzieckiego, przejaw miłości i oddania narodów radzieckich wobec swego państwa socjalistycznego.

Żywe i niewyczerpane źródło siły państwa radzieckiego stanowi patriotyzm radziecki, niezachwiana stalinowska przyjaźń narodów ZSRR, oraz rola kierownicza, którą odgrywa partia Lenina-Stalina, — organizator i natchniony inspirator wielkich zwycięstw narodu radzieckiego.

Zrodzone przez Wielką Listopadową Rewolucję Socjalistyczną, wychowane przez partię Lenina-Stalina państwo radzieckie śmiało i pewnie kroczy ku komunizmowi.

Karol Marks i Fryderyk Engels, których płomienna nauka porwała do rewolucyjnego czynu milionowe masy proletariatu.

„Czerwony pułk Warszawy"

Rewolucja rosyjska odbiła się echem wśród żołnierzy Polaków, znajdujących się w szeregach formacji rosyjskich. W pierwszych dniach rewolucji czytamy wiele wymownych uchwał i rezolucji.

Jeden z pierwszych występuje rezerwowy pułk dywizji strzelców polskich. Jego żołnierze, na wiecu odbytym w dniu 18 maja 1917 roku uchwalają rezolucję, której najgłówniejsze punkty brzmią:

...że żołnierz-Polak, narówni z włościaninem i robotnikiem polskim nie mogą pozostać bezczynni w walce, którą toczy lud rosyjski o swą wolność.

...że hasło niepodległości Polski, wysunięte przez Rząd Tymczasowy Rosyjski, jest dziełem rewolucyjnego proletariatu rosyjskiego.

...że lud polski w swoim dążeniu do wolności, zawsze napotykał i napotykać będzie na zacięty opór ze strony polskich klas posiadających i burżuazyjnych.

Wobec tego „**wiec żołnierzy pułku rezerwowego dywizji strzelców polskich uważa, że żołnierze-Polacy powinni wspólnie z proletariatem polskim i rosyjskim podjąć walkę o triumf demokracji, po powrocie zaś do kraju połączyć swe wysiłki z walczącem tam proletariatem polskim, by nie dopuścić do władzy w Polsce klas burżuazyjnych i reakcji**".

Podobne rezolucje przynoszą dzień w dzień z najdalszych zakątków nawet w Rosji polskie gazety postępowo-demokratyczne, które łączą wyzwolenie narodowe z wyzwoleniem społecznym.

„**Nie dajcie się oszukiwać słówkami patriotycznymi, gdyż inny jest patriotyzm burżuazji polskiej, a inny ludu polskiego**" — głoszą wezwania żołnierzy armii czynnej.

Komitety żołnierskie wypowiedziały walkę generałom i oficerom reakcyjnym. Tzw. „bunt" polskiego pułku biełgorodzkiego przeciwko kontrrewolucji, położył podwaliny pod stworzenie polskich rewolucyjnych formacji wojskowych, które następnie po zwycięstwie Rewolucji Listopadowej — zostały objęte w jednostkę bojową pod nazwą „Zachodnia Dywizja Strzelecka".

W marcu 1918 r. biełgorodzki pułk zostaje przemianowany na „Czerwony Pułk Rewolucyjnej Warszawy".

Oprócz Czerwonego Pułku Rewolucyjnej Warszawy, wkrótce organizują się następujące formacje: pułk Borewicza, Lubelski, Pułk Czerwonej Warszawy w Witebsku, pułk Siedlecki, Miński, Grodzieński, Wileński, Suwalski, Warszawski Pułk Czerwonych Huzarów, Mazowiecki Pułk Czerwonych Ułanów, 2 dywizjony polskiej artylerii czerwonej itd. Wszystko to odbywa się w czasie walk na różnych frontach. Wreszcie w Tambowie powstaje pierwsza Polska Brygada Czerwona, w Witebsku druga brygada wreszcie zaś zachodnia dywizja strzelecka.

Formacje polskie walczą na wszystkich frontach wojny domowej. Biorą udział w walkach pod Orszą, w tłumieniu buntu anarchistów w Moskwie, walczą pod Kurskiem, Carycynem, Kazaniem, Jarosławiem, w guberni Tambowskiej, na froncie południowym przeciwko wojskom generała Krasnowa, przeciwko Brandlowi, pod Perekopem, Tauryda, Kochanówką itp. Wszędzie polskie formacje świecą przykładem bohaterstwa.

Bliski był Lenin polskim żołnierzom rewolucyjnym. Wysyłają do Lenina depeszę, w której m. in. czytamy: „My, robotnicy, żołnierze... w Tambowie, ślemy gorące pozdrowienie wielkiemu wodzowi międzynarodowej Rewolucji, ojcu robotników i biedoty włościańskiej..."

Niedarmo bowiem Czerwony Pułk Warszawy — śpiewał hymn, który zaczynał się od słów:

„Nie panom wysługiwać się,
Nie tron ich wspierać krwawy,
Wolności ludu bronić chce
Czerwony Pułk Warszawy!"

Jan L.

Kreml w nocy

Za zdradziecką działalność

Wielki proces WRN

Przywódcy podziemia i agenci Andersa chcieli obalić ustrój Polski Ludowej

Warszawa (PAP). W procesie członków kierownictwa nielegalnej organizacji WRN (Wolność - Równość - Niepodległość) przed Sądem odpowiadają: Kazimierz Pużak, Tadeusz Szturm de Sztrem, Józef Dzięgielewski, Feliks Misiorowski, Ludwik Cohn i Wiktor Krawczyk, oskarżeni o antypaństwową działalność, zmierzającą do obalenia przemocą ludowo-demokratycznego ustroju państwa polskiego.

W skład kompletu sądzącego wchodzą: przewodniczący ppłk. Staszyca, sędzia kpt. Różański i ławnik mjr. Czesbak.

Oskarżenie wnoszą prokuratorzy: płk. Żarakowski i płk. Karliner.

Oskarżonego Pużaka broni adwokat Niedzielski, oskarżonych Szturm de Sztrema i Cohna — adw. Maślanko, osk. Dzięgielewskiego — adw. Rettinger, osk. Misiorowskiego. — adw. Wagner i osk. Krawczyka — adw. Palatyński.

Zeznania oskarżonych

Po odczytaniu aktu oskarżenia sąd przystąpił do wysłuchania zeznań osk. Szturm de Sztrema. Na pytanie przewodniczącego, czy przyznaje się do zarzucanych mu czynów i czy przyznaje się do winy, oskarżony stwierdza, że „częściowo przyznaje się, częściowo nie".

W ogólnym wyjaśnieniu, które następnie składa, przyznaje on, że od początków swej działalności w ruchu robotniczym związany był z tym nurtem, który przeciwstawiał się międzynarodowym celom tego ruchu. Dlatego związał się jeszcze w roku 1932 z PPS — prawicą i dla tego wziął udział w Legionach Piłsudskiego. Twierdzi on, że: „nie mógł odgadnąć wtedy, że z tego właśnie ruchu wyjdą ci, którzy odegrają w życiu Polski tak fatalną rolę jako czynnik reakcyjny". Twierdzi również, że miał złudzenia, że Piłsudski będzie dążył do oparcia ustroju państwowego na zasadach demokratycznych; niebawem życie samo miało złudzenia te przekreślić.

Szturm de Sztrem jednocześnie podkreśla *„kryzys ideologiczny ruchu socjalistycznego po pierwszej wojnie światowej"* i mówi o bezwładzie, w którym trwał ten ruch w drugim dziesięcioleciu międzywojennego okresu wobec sukcesów ruchu faszystowskiego i hitlerowskiego, a nawet w obliczu zbliżającej się katastrofy nowej wojny światowej.

Przyznając, że w obliczu niebezpieczeństwa agresji hitlerowskiej polityka rządu sanacyjnego była polityką katastrofy narodowej, oskarżony mówi o fali nastrojów wrogich wobec tej polityki w społeczeństwie polskim. Jednak przyznaje się do dzielenia przez obóz sanacyjny postawy antyradzieckiej i dodaje: *„Wybuch wojny między Niemcami a ZSRR nie zmienił zbyt wiele w naszej postawie"*.

Oskarżony przyznał się do działania w ramach nielegalnej organizacji WRN, do redagowania nielegalnego wydawnictwa, zawierającego materiał szpiegowski, do utrzymywania łączności z zagranicznym ośrodkiem. Stara się jednak wyprzeć współdziałania z siecią szpiegowską Andersa, mimo, że przyznaje się do wyznawania „orientacji anglosaskiej".

Ożywiona akcja podziemna

Oskarżony następnie wyjaśnia, że w czasie akcji podjętej przez Żuławskiego za wstępowaniem członków WRN do PPS Zaremba przekazał do członków WRN dyrektywy prowadzenia walki w szeregach PPS o ideowe przesłanki WRN.

Prokurator: *Czym oskarżony wytłumaczy, że z chwilą przejścia części WRN-owców do PPS rozpoczęła się ożywiona akcja podziemna WRN?*

Oskarżony uchyla się od odpowiedzi. Następnie przyznaje jednak, że Centralny Ośrodek Krajowy WRN został przez Zarembę powołany w styczniu 1946 r. tj. w niedługim czasie po wszczęciu akcji Żuławskiego.

Prokurator: Dla jakich celów istniał „zespół centralny WRN"?

Oskarżony: Dla opracowania linii ideologicznej, która mogłaby promieniować na szersze środowisko bez ujawnienia tego, iż wyszła z ośrodka zorganizowanego.

Prokurator: Jaki był skład tego zespołu kierowniczego WRN?

W odpowiedzi Szturm de Sztrem oświadcza, że *w zespole kierowniczym pełnił funkcję sekretarza WRN. Pużak był przewodniczącym. Dzięgielewski zajmował się terenem, Misiorowski — funduszami WRN.*

WRN a referendum

Przedstawiając w toku dalszych zeznań Sądowi przebieg jednego z zebrań Centralnego Ośrodka WRN, które odbyło się w okresie referendum, Szturm de Sztrem wyjaśnia, że rozważano wówczas następujące wnioski ustosunkowania się WRN do referendum: *demonstracyjnego głosowania, głosowania trzy razy „nie", całkowitego bojkotu referendum oraz poparcia w głosowaniu Mikołajczyka.*

W odpowiedzi na dalsze pytania prokuratora oskarżony wyjaśnia, że niezależnie od Ośrodka Centralnego WRN były powoływane do życia tzw. zespoły peryferyjne jako ogniwa organizacyjne w terenie.

Informacje szpiegowskie

Następne pytania prokuratora dotyczą kontaktów oskarżonego Szturm de Sztrema z członkami wywiadu Andersa na kraj Pileckim i Szelągowską. Oskarżony przyznaje, że informacje zawarte w dostarczonym im „Przeglądzie Krajowym" czerpał z materiałów nadsyłanych przez korespondentów terenowych.

Prok.: W jakim celu w „Przeglądzie Krajowym" umieszczona została wzmianka, że wojska znajdujące się na Pomorzu Zachodnim nie posiadają zapasowej amunicji.

Osk.: Nie mogę tego wytłumaczyć.

Prokurator cytuje dalsze fragmenty „Przeglądu Krajowego" zawierające dane z Oficerskiej Szkoły w Toruniu oraz stenu służby Bezpieczeństwa w Łodzi itp.

Oskarżony uchyla się od wyjaśnienia celowości zamieszczania w „Przeglądzie Krajowym" tego rodzaju wiadomości, twierdząc, że nie przeglądał całego materiału nadsyłanego przez informatorów terenowych. Prokurator cytuje następnie inny wyjątek z „Przeglądu Krajowego" mówiący o bandach leśnych jako o „zapalnej, ofiarnej, niepodległościowej młodzieży". Oskarżony, mimo, że przyznaje się do kontaktów z członkiem bandy leśnej Romanem „nie widzi" jednak związku pomiędzy stwierdzonymi faktami. Potwierdza on, że oskarżony Dzięgielewski dawał również materiały do „Przeglądu".

Przeszłość polityczna oskarżonego

Dalsze pytania prokuratora dotyczą przeszłości politycznej oskarżonego oraz jego stosunku do działalności kierownictwa przedwojennej PPS.

Prok.: Czy ówczesne kierownictwo PPS potępiało, czy też popierało wyprawę kijowską?

Osk.: *Ponieważ się nie przeciwstawiało, trzeba to traktować jako popieranie.*

Prok.: Jaki był wpływ Piłsudskiego na PPS?

Osk.: W pierwszych latach niepodległości bardzo duży. Był on autorytetem dla wielu członków partii, co miało wpływ na ogólny kierunek polityki partyjnej.

Prok.: Jak się ustosunkowała PPS do Piłsudskiego po przewrocie majowym w roku 1926?

Osk.: Po przewrocie PPS ustosunkowała się do Piłsudskiego pozytywnie.

Prok.: Czy były podjęte próby ze strony ówczesnego kierownictwa PPS wystąpienia w jednolitym froncie przeciwko faszyzowaniu kraju przez piłsudczyznę?

Osk.: *Nie.*

Prok.: A jaki był stosunek Pużaka do jednolitego frontu?

Osk.: *Negatywny.*

Wrogi stosunek do ZSRR

Dalsze pytania dotyczą okupacyjnej działalności WRN oraz jej stosunku do Związku Radzieckiego. Oskarżony wyjaśnia, że *WRN do ZSRR ustosunkowało się negatywnie, współdziałając z Delegaturą rządu londyńskiego.* Również negatywny był stosunek WRN do lewicowych organizacji, reprezentowanych w Krajowej Radzie Narodowej.

Prokurator cytuje fragmenty okupacyjnych wydawnictw WRN szkalujących partyzantkę ludową w kraju, szczególnie w Gwardii Ludowej, a następnie Armii Ludowej. Organ WRN z września 1943 r. głosił, iż „wojsko" winno rozprawić się z PPR, Gwardią Ludową i innymi grupami lewicowymi.

Prok.: Czy tego rodzaju akcja WRN była dyskredytowaniem oddziałów walczących z okupantem?

Osk.: milczy.

Prok.: Na kogo orientował się WRN w tym okresie?

Osk.: *Na kraje anglosaskie.*

Na tym sąd przerwał rozprawę do dnia następnego.

Akt oskarżenia

Oskarżeni z Pużakiem na czele, reaktywując po wyzwoleniu kraju swą działalność polityczną z okresu przedwojennego i okresu okupacji wchodzili w skład kierownictwa nielegalnej organizacji WRN, powołani przez przewodniczącego CKW WRN Zarembę do tzw. krajowego ośrodka W. R. N.

Powołany przez Zarembę do życia krajowy ośrodek pozostawał w zależności i w stałym kontakcie z komitetem zagranicznym organizacji, reprezentowanym w emigracyjnym rządzie londyńskim.

Drogą dywersji politycznej w szczególności w szeregach PPS, wywiadu na rzecz zagranicznych ośrodków i obcych mocarstw, aktów terroru i wrogiej propagandy w kraju i za granicą, zmierzali oni do rozbicia ruchu demokratycznego i bloku demokratycznych stronnictw politycznych, stanowiącego społeczno-polityczną bazę odrodzonej państwowości polskiej.

Materiały dla Andersa

Akt oskarżenia podkreśla *szczególnie ścisłą współpracę WRN z londyńską delegaturą sił zbrojnych na kraj, a następnie z WIN oraz z wywiadem 2 korpusu Andersa na* kraj. WRN finansowała częściowo WIN, a działacze WRN pełnili wysokie funkcje w obu tych podziemnych organizacjach.

Dużo uwagi poświęca akt oskarżenia przedstawieniu ogólnej linii działalności WRN, reprezentowanej przez oskarżonych.

Wszyscy oskarżeni z Pużakiem na czele — członkowie kierowniczego centrum WRN wywodzą się z piłsudczykowskiej kadry PPS i należą w swej większości do trzonu kierowniczego przedwojennej PPS, który *ponosi odpowiedzialność za nadanie partii kierunku sprzecznego z interesami klasy robotniczej, kierunku nacjonalistycznego, zaborczego i antyradzieckiego.* Grupa oskarżonych wywodzi się z tej kadry PPS-owców piłsudczyków, która w latach pierwszej wojny imperialistycznej uczyniła z PPS sługę imperializmu austro - niemieckiego, zaś w okresie międzywojennym torowała drogę do władzy Piłsudskiemu i *przyczyniła się do utrwalenia na długie lata systemu faszystowskiego w Polsce.*

Dywersyjna akcja WRN

Uprawiając systematyczną nagonkę antyradziecką, kierownictwo przedwojennej PPS w rzeczywistości pomagało sanacji w realizowaniu antyradzieckiej polityki zagranicznej Becka, wiążącej Polskę z hitlerowskimi Niemcami. *W ten sposób mimo manewrów pozorujących opozycję wobec sanacji jest ono współodpowiedzialne za klęskę wrześniową 1939 roku.*

W okresie okupacji niemieckiej kierownictwo WRN, zachowując pozory walki z okupantem, w rzeczywistości cały swój wysiłek skierowało do walki przeciwko ZSRR i Armii Radzieckiej — głównej antyfaszystowskiej siły wyzwoleńczej.

W okresie wyzwalania ziem polskich spod jarzma hitlerowskiego przez Armię Radziecką i odrodzone Wojsko Polskie — kierownictwo WRN z osk. Puzakiem na czele, współdziałało z innymi reakcyjnymi ugrupowaniami politycznymi w tworzeniu dywersyjno-terrorystycznej organizacji „NIE" i w organizowaniu na tyłach walczącej z Niemcami armii dywersji, szpiegostwa i aktów terroru przeciwko jednostkom wojskowym i działaczom demokratycznym.

Zachowując i rozbudowując samodzielną podziemną organizację kadrową, zgodnie z dyrektywami z zagranicy, puzakowskie kierownictwo WRN postanowiło stworzyć ośrodek oddziaływania i inspirowania PPS, aby nie dopuścić do realizacji jednolitofrontowej polityki odrodzonej PPS.

Jednocześnie krajowe kierownictwo WRN, będące ekspozyturą zagranicznego centrum WRN, przekształciło WRN w narzędzie obcego wywiadu. *Krajowy ośrodek WRN wykorzystując swą sieć terenową, zbierał za jej pośrednictwem informacje wywiadowcze z dziedziny życia politycznego i gospodarczego oraz dotyczącego obronności i bezpieczeństwa kraju i przekazywał je następnie za granicę, m. in. do centrum wywiadu andersowskiego, centrali wywiadu emigracyjnego rządu w Londynie, na użytek obcych mocarstw.*

Obrady nad nowym rozkładem jazdy

Poznań. (PAP) W dniu 5 bm. rozpoczęła obrady w Poznaniu ogólnopolska konferencja poświęcona ustaleniu rozkładów jazdy pociągów pasażerskich PKP.

Przed 150-leciem urodzin A. Mickiewicza

Przemówienie Prezydenta RP

na posiedzeniu Komitetu Wykonawczego obchodu

WARSZAWA (PAP). Dnia 5 bm. odbyło się w Belwederze uroczyste posiedzenie inauguracyjne ogólnopolskiego komitetu wykonawczego uczczenia 150-lecia urodzin Adama Mickiewicza.

Posiedzeniu przewodniczył Wysoki Protektor komitetu Prezydent R. P. Bolesław Bierut.

W zebraniu wzięli udział członkowie rządu z premierem J. Cyrankiewiczem i marszałkiem Polski M. Żymierskim na czele, liczni reprezentanci świata nauki z całej Polski z prezesem PAU profesorem K. Nitschem na czele, świata literatury i sztuki, przedstawiciele instytucji kulturalnych, związków zawodowych, organizacji społecznych oraz wchodzący w skład komitetu przodownicy pracy: F. Kordon, A. Kęcka, M. Omieciński i C. Zieliński.

PRZEMÓWIENIE PREZYDENTA

Zebranie zagaił Prezydent Rzeczypospolitej, wygłaszając następujące przemówienie:

Mija 150 lat od chwili urodzin Adama Mickiewicza — najgenialniejszego naszego poety, najwybitniejszej postaci naszych dziejów narodowych w okresie ich tragicznego załamania na przełomie nowej epoki.

Nie ma imienia, które byłoby bardziej znane i bliskie narodowi polskiemu, jak imię Adama Mickiewicza. Nie tylko dlatego, że swą genialną twórczością poetycką potrafił wskazać światu na wielkość narodu w chwilach jego politycznego upadku. Mickiewicz jest i na zawsze będzie bliski narodowi, ponieważ w życiu jego i dziełach górował ponad wszystko głęboki nurt społeczny i nurt ludowy. Jego utwory poetyckie, mimo ich najwyższej skali artystycznej, są dostępne i zrozumiałe dla mas ludowych, jego język jest nie tylko przepiękny, ale i prosty, w treści jego utworów jest wiele z przeżyć i uczuć, które były lub są uczuciami i przeżyciami milionów prostych ludzi.

Mickiewicz jest i będzie zawsze bliski narodowi, ponieważ wielkość narodu widział w ruchu dziejowym, obejmującym **„wszystkie przeszłe i przyszłe jego pokolenia"**. Swą miłość dla narodu, swój cel życia, najgorętsze uczucia, jakie potrafiło mieścić w sobie serce człowieka — umiał poświęcić służbie dla narodu, pragnieniu, aby go **„dźwignąć i uszczęśliwić"**, aby **„zadziwić świat"** twórczym wysiłkiem swego narodu dla sprawy ogólnoludzkiej.

„Położenie Europy jest tego rodzaju, iż niepodobieństwem jest na przyszłość, by jakiś naród mógł w odosobnieniu od innych kroczyć po drodze postępu, jeśli nie chce sam siebie narazić na zgubę i przez to zaszkodzić sprawie ogólnej".

Mickiewicz jest i na zawsze będzie bliski masom ludowym, ponieważ umiał łączyć gorący patriotyzm z troską o wyzwolenie człowieka. Umiał dojrzeć tę prawdę wielką, że **szczera i prawdziwa miłość dla ojczyzny ujawnia się najpełniej w głębokim i rewolucyjnym internacjonaliźmie.**

Następnie Prezydent Bierut oddał głos przedstawicielowi komitetu wykonawczego wybitnemu poecie M. Justrunowi, który w obszernym przemówieniu swym naświetlił znaczenie i wagę obchodu mickiewiczowskiego dla kultury Polski Ludowej, podkreślając, że poznanie wielkiej drogi poety, zrozumienie pełne i prawdziwe jego twórczości jest celem, który tegoroczne uroczystości winny zapoczątkować.

Z kolei zabrał głos wiceminister kultury i sztuki W. Sokorski, kreśląc zadania komitetu wykonawczego, który obejmie sprawy: wydawnicze, budowy pomników poety, wystaw mickiewiczowskich, sprawy imprez, odczytów, akademii, sprawy badań mickiewiczowskich oraz obchodów mickiewiczowskich za granicą.

Rzeka Niebieska linią obrony wojsk Czang-Kai-Szeka

Paryż (PAP). Agencja France Presse donosi, że aresztowano w Pekinie generała Wei Li Huang, b. naczelnego dowódcę w Mandżurii w związku z klęską wojsk kuomintangowskich w tej prowincji.

Agencja Reutera przypuszcza, że rząd Czang-Kai-Szeka w związku z klęską w Mandżurii wycofa swe wojska z północnych Chin i stworzy linię obronną wzdłuż rzeki Yang-Tse.

Paryż (PAP). Z Hong-Kongu donoszą, że oddziały powstańców chińskich wykoleiły pociąg pospieszny Kanton—Koulun (Chiny południowe).

Paryż (PAP). Według informacji agencji France Presse, 2 tysiące kolejarzy na linii kolejowej Pekin—Hankou zastrajkowało, domagając się podwyżki płac i zwiększonych przydziałów ryżu i węgla.

*

Londyn (PAP). Jak donosi z Szanghaju agencja Reutera, władze amerykańskie w Szanghaju i Nankinie oficjalnie wezwały wszystkich obywateli amerykańskich w prowincjach Kiang-Su i Anhwei do wyjazdu, podkreślając, że na miejscu pozostać mogą jedynie ci Amerykanie, których dalszy pobyt jest bezwzględnie konieczny.

W prowincji Kiang-Su leży m. in. sam Nankin — północno-chińska stolica Chin kuomintangowskich. Główne miasto prowincji Anhwei — Feng-Yang — znajduje się w odległości 160 mil na północny zachód od Szanghaju.

Francja przeciw dyktaturze USA w Niemczech zachodnich

Trizonia nie dochodzi do skutku

Burzliwe narady trzech gubernatorów wojskowych

Berlin (API). Na wczorajszym zebraniu trzech gubernatorów wojskowych we Frankfurcie doszło do ostrej wymiany zdań między gen. Clayem i gubernatorem francuskim gen. Koenigiem, który kategorycznie odrzucił propozycję przyłączenia francuskiej strefy okupacyjnej do Bizonii.

Koenig, który na skutek intryg Claya miał ustąpić w lecie br. oświadczył wczoraj we Frankfurcie, że przygotowania w Niemczech zachodnich pod batutą USA do utworzenia państwa separatywnego wyszły daleko poza „zalecenia" konferencji londyńskiej.

Jako przykład Koenig wymienił marionetkowy parlament w Bonn, poprawki granic prowincji niemieckich, wstrzymanie demontażu i wyraził obawę, że zamiast międzysojuszniczych układów w sprawie odszkodowań, będą miały miejsce jednostronne uprawnienia dla administratora planu Marshalla dotyczące przede wszystkim rozbudowy produkcji wojennej w Niemczech zachodnich. Gen. Koenig oficjalnie potwierdził często dementowany fakt, że w anglo - amerykańskiej strefie okupacyjnej produkuje się broń i amunicję.

Korespondent agencji Telepress donosi, że gen. Koenig szczególnie ostro piętnował fakt, że Clay i Robertson wykorzystując jego wyjazd na urlop wywarli nacisk na jego zastępcę Noireta, aby podpisał układ o połączeniu zachodnio - niemieckich agencji handlu zagranicznego. Jak wiadomo, połączenie Jeaa i Oficomexu dokonało się całkowicie pod kierunkiem Amerykanów i w praktyce oznaczało przejście całego handlu zagranicznego Bizonii w ręce kapitalistów amerykańskich.

Zgon H. Zboińskiej-Ruszkowskiej

Kraków. (PAP) W Krakowie zmarła jedna z najwybitniejszych śpiewaczek operowych Helena Zboińska-Ruszkowska.

Szwajcaria odmówiła podpisania umowy z USA

Zurych. (API) Rząd szwajcarski według doniesień korespondenta „New Jork Times" odmówił podpisania 2-stronnej umowy ze Stanami Zjedn., nie godząc się na określenie wysyłek amerykańskich, jako pomocy w ramach planu Marshalla, oraz sprzeciwiając się żądaniom amerykańskim założenia misji ekonomicznej w Szwajcarii.

Przemówienie wicemarsz. Zambrowskiego

Cztery podstawowe tezy

statutu zjednoczonej partii robotniczej

WARSZAWA (PAP). **Na wspólnym posiedzeniu KC PPR i CKW PPS w dniu 3 bm. członek biura politycznego — wicemarszałek Zambrowski — zreferował podstawowe założenia statutu zjednoczonej partii polskiej klasy robotniczej.**

Wicemarsz. Zambrowski podkreślił ogromne znaczenie uchwalenia przez kongres zjednoczeniowy deklaracji programowej partii, opartej o zasady marksizmu-leninizmu oraz statutu partyjnego, który w myśl tychże zasad da partii podstawowy oręż uzbrajający ją do wykonania wielkich zadań jakie przed nią stoją.

Opracowując projekt statutu, komisja statutowa kierowała się zarówno obecną dojrzałością ideologiczną, polityczną i organizacyjną podstawowych szeregów obydwu partii robotniczych, jak i wymaganiami jakie należy stawiać partii nowego typu, partii walki klasowej — czołowego oddziału klasy robotniczej i narodu polskiego. Komisja uwzględniła dorobek organizacyjny PPR oraz dorobek odrodzonej PPS. Obok bogatych doświadczeń polskiego ruchu robotniczego, wykorzystano również doświadczenia zjednoczonych partii krajów demokracji ludowej. Największą jednak skarbnicą doświadczeń była teoria i praktyka organizacyjna WKP (b).

We wstępie do projektu statutu czytamy: **„Utworzenie zjednoczonej partii kładzie kres trwającemu z górą pół wieku rozłamowi w szeregach polskiej klasy robotniczej. Oznacza ono zwycięstwo marksizmu - leninizmu nad reformizmem i nacjonalizmem w polskim ruchu robotniczym".**

Pierwszą partią kształtującą się jako partia nowego typu była partia bolszewicka. Lenin już w 1904 r. opracował naukę o partii. Nauka ta zdała egzamin dojrzałości w potężnych walkach i zwycięstwach partii bolszewickiej. Podstawowe tezy organizacyjne rozwinięte wtedy przez Lenina legły później u podstaw pracy organizacyjnej wszystkich partii opierających się na zasadach marksizmu-leninizmu. Mówca przypomina zasadnicze tezy Lenina:

Po pierwsze partia marksistowska jest czołowym oddziałem klasy robotniczej, po drugie partia jest nie tylko czołowym oddziałem, lecz również zorganizowanym oddziałem klasy robotniczej, po trzecie partia jest najwyższą formą organizacji klasowej proletariatu, po czwarte partia jest wcieleniem łączności czołowego oddziału klasy robotniczej z milionowymi masami robotniczymi i ludowymi.

Tezy te nie straciły swojej aktualności i obecnie i dlatego legły u podstaw projektu statutu zjednoczonej partii.

W partii nowego typu niedopuszczalne jest poza tym istnienie frakcji, znajdowałoby się to bowiem w sprzeczności z zasadą dyscypliny i jedności partii, bez której nie można przewodzić klasie robotniczej. Nie oznacza to ograniczenia swobody krytyki lub walki poglądów. Oznacza to tylko, że wykonanie uchwał i jedność działania obowiązuje wszystkich i tych, którzy w toku podejmowania uchwał znaleźli się w mniejszości.

Partia nowego typu musi się również oczyszczać od elementów oportunistycznych.

Partia nowego typu

Polskiej klasie robotniczej potrzebna jest partia nowego typu, nie tylko do walki o władzę, ale i dla utrzymania władzy. Również zasady leninizmu obowiązują partię nie tylko w okresie walki o władzę, ale i w warunkach demokracji ludowej. Toteż we wstępie do statutu czytamy:

„Zjednoczona partia kieruje się w swojej działalności zasadami marksizmu-leninizmu."

Chodzi jednak o to, aby organizacyjne zasady leninowskie były zastosowane do konkretnych warunków, w których tworzy się zjednoczona partia, aby uwzględniona była specyfika obecnego momentu w polskim ruchu robotniczym i aby przepisy statutu odpowiadały ogólnym zadaniom, które partia stawia przed sobą na najbliższy okres historyczny.

Wynika z tego, że przepisy statutu muszą odpowiadać podstawowym założeniom politycznym obydwu partii robotniczych, które głoszą, że w okresie rozwoju demokracji ludowej ku socjalizmowi *walka klasowa wobec wzrostu oporu klas kapitalistycznych zaostrza się.* Wobec takiej perspektywy podstawowym warunkiem zwycięstwa będzie całkowita jedność zjednoczonej partii.

Mówca wskazuje tu, że mimo ogromnych sukcesów osiągniętych w PPS w walce przeciw oportunizmowi w zjednoczonej partii znajdą się również ludzie wychowani w dawnej PPS w atmosferze liberalizmu i tolerancji w stosunku do oportunizmu. Trzeba, aby ludzie ci uświadomili sobie, że *zjednoczona partia nie może sobie pozwolić na dopuszczanie grup i frakcji.* Są również tacy, którzy boleją z powodu wykluczenia niektórych prawicowców. Odpowiedzią dla nich będą następujące słowa Stalina:

„Teoria „przezwyciężania" żywiołów oportunistycznych przy pomocy walki ideowej wewnątrz partii, teoria „pokonywania" tych żywiołów w ramach jednej partii jest teorią zgniłą i niebezpieczną, która grozi skazaniem partii na paraliż i niemoc, grozi oddaniem partii na pożarcie oportunizmów, grozi pozostawieniem proletariatu bez partii rewolucyjnej, grozi pozbawieniem proletariatu głównego oręża w walce z imperializmem."

Członkowie zjednoczonej partii

Walka z odchyleniem prawicowym i nacjonalistycznym ujawniła również wśród aktywistów PPR nie mało przykładów oportunizmu.

Jako drugą zasadę statutu należy przyjąć, że ogólne założenie obydwóch partii robotniczych, że rola kierownicza partii, musi wzrastać. Ta rola kierownicza zależy m. in. od masowości partii, od jej składu socjalnego i od aktywności jej organizacji dołowych.

W okresie burzliwego wzrostu PPR przeniknęły do niej elementy obce klasowo i ideologicznie. Jeszcze gorzej przedstawiała się sytuacja PPS. *W rezultacie zjednoczona partia liczyć będzie ok. 1,5 miliona członków, przy czym w niektórych zakładach ich liczba przekraczać będzie 50 proc. załogi, a nawet sięgać 75 proc. Taki stan grozi zatarciem różnicy między partią i klasą robotniczą i przeczy zasadzie, że partia jest czołowym oddziałem tej klasy.*

Dlatego projekt statutu przewiduje utworzenie kategorii kandydatów, którzy mogą być przyjęci dopiero po rocznym okresie. Musi być też wyplenione lekkomyślne przyjmowanie członków partii.

Jeśli chodzi o skład socjalny, to z ducha statutu wynika, że instancje kierownicze winny tak regulować wzrost partii, aby nie uległ wypaczeniu jej robotniczy charakter i aby zapewnione zostało dostateczne powiązanie partii z masami mało i średnio-rolnego chłopstwa i inteligencji pracującej.

Kończąc wicemarszałek Zambrowski ilustruje znaczenie wzrostu roli kierowniczej partii dla wzmożenia roli kierowniczej klasy robotniczej, następującym ustępem ze statutu:

„Powstanie zjednoczonej partii wzmaga siły klasy robotniczej i podnosi jej rolę kierowniczą w walce ludu pracującego o umocnienie władzy ludowej i ugruntowanie niepodległości, o złamanie oporu sił kapitalistycznych, wspieranych przez obcy imperializm, o zbudowanie socjalizmu."

Śmieszne wypowiedzi rządowe

o strajku górników we Francji

Paryż (API). Wbrew oświadczeniom francuskiego ministra przemysłu, Lacoste'a i mimo dyskryminacyjnej akcji policji Mocha, strajk górników trwa z niesłabnącą siłą. Telepress donosi, że twierdzenia wspomnianych ministrów, jakoby duży procent górników powróciło do pracy, całkowicie mijają się z prawdą. Ilość łamistrajków łącznie ze sztygarami i niemieckimi jeńcami wojennymi wynosi 1.6 procent.

Korespondenci zagraniczni zwracają uwagę, że w świetle cyfr i faktów śmieszne wydaje się przemówienie min. Lacoste'a, który spodziewa się, że z początkiem przyszłego tygodnia praca odbywać się będzie prawie normalnie.

Istotnie zapowiedź taka trudna jest do pogodzenia z faktem, że Francja stoi w obliczu strajku a francuscy kolejarze głosowali wczoraj za porzuceniem pracy na znak solidarności z górnikami.

Termin nowego strajku nie został jeszcze ustalony.

Strajk pracowników portowych trwa nadal na terenie całej Francji. W wielu portach pracują żołnierze. W Marsylii około 50 statków czeka na wyjazd, ponieważ prawie wszyscy członkowie zw. zaw. marynarzy porzucili pracę, domagając się podwyżki płac.

Nawet Force Ouvrière nie jest w stanie kontynuować swej rozbijackiej polityki. Pod naciskiem mas związek ten zmuszony był skrytykować ostatnie posunięcia rządowe w dziedzinie cen, określając je jako śmieszne.

Protest Polski w Paryżu

Paryż (PAP). Dnia 5 listopada ambasador R. P. Jerzy Putrament złożył w francuskim ministerstwie spraw zagranicznych na ręce sekretarza generalnego francuskiego ministerstwa spraw zagranicznych Chauvela notę protestacyjną przeciw szykanom władz francuskich wobec Polaków we Francji.

Wanda Wermińska wraca do kraju

Warszawa. (API) Znana śpiewaczka, Wanda Wermińska, przebywająca ostatnio w Rio de Janeiro, przesłała list do dyrekcji Filharmonii, w którym składa serdeczne gratulacje z okazji powstania Opery Warszawskiej, oraz zapowiada swój rychły przyjazd do kraju.

Dla uczczenia Kongresu Zjednoczeniowego

Robotnicy całej Polski

przekraczają plan roczny

Katowice. W dniu 4 bm. w Oddziale Wojewódzkim Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych w Katowicach odbyło się ogólne zebranie pracowników, na którym powzięto rezolucję deklarującą wykonanie planu rocznego do dnia 10 grudnia br. i przekroczenie planu do końca roku zarówno w działach umownych jak i przymusowych ubezpieczeń.

W ten sposób pracownicy Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych pragną uczcić dzień Kongresu Zjednoczonej Partii Klasy Robotniczej.

KRAKÓW. Załoga Krakowskich Zakładów Gumowych „Semperit" uchwaliła 4 bm. jednomyślnie wykonać do końca rb. ponad plan 140 ton wyrobów gumowych, wartości 60 mil. zł.

POZNAŃ. Pracownicy Głównych Warsztatów I klasy DOKP w Poznaniu, zebrani w liczbie ponad 2.000 osób, uchwalili dla uczczenia bliskiego już momentu połączenia się obydwu partii marksistowskich, podjąć zobowiązanie wykonania planu rocznego do dnia 30 listopada 1948 r. Postanawiają mianowicie wypełnić do końca listopada 1948 r. całoroczny program robót w 110 proc.

BYDGOSZCZ. Pomorskie Zakłady Budowy Maszyn w Bydgoszczy zobowiązały się wykonać do 10 listopada roczny plan produkcji oraz wyprodukować dodatkowo do końca roku 365 ton maszyn i narzędzi.

LUBLIN. Kolejarze lubelscy, witając fakt zupełnej likwidacji rozbicia i rozdźwięków w łonie klasy robotniczej, zobowiązują się planowane zakończenie budowy linii kolejowej na odcinku Hrebenne — Uhnów przyśpieszyć o miesiąc, aby oddać tę linię do normalnej eksploatacji 16 listopada 1948 r. W dziale służby mechanicznej wykonać ponad normę do 15. XII. 1948 r. naprawę trzech parowozów.

SZCZECIN. Robotnicy i pracownicy szczecińskich zakładów konfekcyjnych zobowiązali się przyspieszyć ustalony w uchwale z dnia 1 maja br. termin wykonania rocznego planu z 1 grudnia na 15 listopada, a prócz tego zobowiązali się do końca br. wykonać produkcję ponad plan roczny, wartości 100 mil. zł.

GDAŃSK. Załoga Kolejowych Warsztatów Głównych w Gdańsku postanowiła wykonać do dnia 1. 12. 1948 r. roczny plan pracy.

JEZIORNA. Robotnicy Państwowej Fabryki Papieru „Mirków" w Jeziornie uchwalili wykonać plan produkcyjny na dzień 10 grudnia bież. roku.

PRUSZKÓW. Załoga Wytwórni Obrabiarek i Narzędzi Stowarzyszenia Mechaników Polskich w Pruszkowie postanowiła przesunąć ustalony termin wykonania planu rocznego z dnia 7 grudnia na dzień 4 grudnia 1948 r.

Górnicy Rudzkiego Zjednoczenia

odpowiadają na apel kop. „Zabrze - Wschód"

Bytom (jł). W cechowni kopalni „Szombierki" pod Bytomiem odbyło się zebranie załogi kopalnianej, które przerodziło się w potężną manifestację górniczą. Uczestnicy zebrania z entuzjazmem odpowiedzieli na apel kopalni „Zabrze-Wschód", postanawiając wzmożoną wydajnością pracy uczcić nadchodzącą chwilę połączenia się obu partii robotniczych.

Do zgromadzonych górników przemówili przewodniczący rady zakładowej Imielczyk i dyrektor kopalni inżż. Zeńczak. Cała załoga burzą hucznych oklasków przyjęła rezolucję, w której postanawia wykonać roczny plan produkcji do dnia 10. 12. wydobyć do końca roku 100.000 ton węgla ponad plan i rozszerzyć współzawodnictwo pracy na całą załogę kopalni.

Uczestnicy manifestacji z orkiestrą i sztandarami udali się następnie na autach do kopalni „Bobrek". Niezwykłemu pochodowi towarzyszyli przedstawiciele dyrekcji RZPW.

Na wezwanie górników z „Szombierek", zgromadzona przed gmachem dyrekcji załoga kopalni „Bobrek" odpowiedziała przyjęciem następującej rezolucji:

„Wykonamy plan roczny do 17. 12., wydobędziemy ponadto 65.000 ton węgla i do współzawodnictwa wciągniemy całą naszą załogę".

W Bobrku przemówił miejscowy dyrektor inż. Wąsik.

RZPW donosi, że załoga kopalni „Wirek" w Kochłowicach, pragnąc uczcić akt zjednoczenia partyjnego, postanowiła wykonać roczny plan produkcji do 27 bm. i do końca roku wydobyć 80.000 ton ponad zaplanowaną roczną normę.

Podobnie załoga cegielni „Ruda", należąca do RZPW, wyprodukuje do końca roku dodatkowo 1,4 miliona sztuk cegły.

Fabryka Tlenu przy kopalni „Bobrek" raportuje, że przewidziany na ten rok kontyngent produkcji osiągnęła już w dniu 15 październ. wytwarzając 260.348 m sześc. tlenu.

31 rocznica Rewolucji Listopadowej

ZSRR rozpoczyna uroczyste obchody

MOSKWA. W stolicy ZSRR i w innych wielkich ośrodkach kraju, rozpoczęły się już uroczyste obchody 31 rocznicy Rewolucji Listopadowej.

W największych salach, w teatrach i klubach odbywają się akademie jubileuszowe zakładów przemysłowych, instytucji i organizacji.

W ogromnej sali im. Czajkowskiego w Moskwie zebrali się robotnicy jednej z wielkich dzielnic stolicy — dzielnicy radzieckiej.

W pałacu kultury pracowników przemysłu budowlanego odbyła się akademia dzielnicy mołotowskiej.

Wszędzie akademie i zebrania jubileuszowe przechodzą w atmosferze powszechnego entuzjazmu i wesela.

Min. Modzelewski opuścił Paryż

Paryż. (PAP) Minister Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej, Zygmunt Modzelewski, przewodniczący delegacji polskiej na obecnej sesji ONZ, opuścił Paryż, udając się do Warszawy.

Na Dworcu Wschodnim żegnali ministra Modzelewskiego ambasador R. P. w Paryżu, Jerzy Putrament, w otoczeniu członków ambasady oraz członkowie delegacji polskiej na sesję ONZ z ambasadorem Oskarem Lange na czele.

Pierwszy w Polsce!

Przemysł chemiczny wykonał

roczny plan produkcji

GLIWICE (kb). Centralny Zarząd Przemysłu Chemicznego w Gliwicach wysłał w dniu 5 b. m. depeszę do Ministra Przemysłu i Handlu — Hilarego Minca — meldując, że w godzinach wieczornych dnia 4 b. m. przemysł chemiczny wykonał plan roczny według wartości w cenach podstawowych.

Wykonany został również plan produkcji następujących artykułów kluczowych: karbid 102 proc., azotniak 101 proc., barwniki 129 proc., produkty smołowe 104 proc., wyroby gumowe 102 proc., materiały wybuchowe 105 proc., kwas solny 107 proc., dwuchromiany 105 proc., szkło wodne 142 proc., sól glauberska 119 proc., kleje skórny i kostny 116 proc., kwas azotowy 103 proc., tlen 120 proc., acetylen 106 proc., litopon 101 proc. i proszek do prania 101 proc.

Plan roczny wykonały ogółem 63 zakłady, przy czym według zjednoczeń wartość produkcji do planu rocznego wynosi: nieorganiczne 103, koksochemia 102, materiały wybuchowe 115, gazy techniczne 100, organiczne 106 i gumowe 111 proc.

Z okazji wykonania planu odbyła się w dniu 5 bm. w Domu Kultury w Gliwicach wielka uroczystość, w której brali udział pracownicy Centralnego Zarządu Przemysłu Chemicznego i przedstawiciele wszystkich zjednoczeń i zakładów podlegających C. Z. P. Ch.

Uroczystość zagaił generalny dyrektor CZPCh inż. Aleksander Zmaczyński podkreślając, że plan, który nie był łatwy do wykonania, został przedterminowo wykonany jedynie dzięki ofiarnej pracy załóg wszystkich zakładów Przemysłu Chemicznego. Poważnym czynnikiem przyśpieszającym tempo wykonania było współzawodnictwo pracy rozwijające się coraz bardziej. Przemysł Chemiczny jest pierwszym przemysłem w Polsce, który wykonał plan. Nie jest to jednak powód do odpoczynku, ale raczej powód do przyśpieszenia tempa pracy i tempa marszu ku socjalizmowi.

Z kolei wybrano do prezydium przodowników pracy Sochackiego z fabryki sody w Borku Fałęckim i Jonasa z Zakładów Koksu-Chemicznych w Chorzowie-Batorym, po czym składali raporty o wykonaniu planu przedstawiciele poszczególnych zjednoczeń i zakładów.

Przemawiali między innymi dyr. Szymański ze Zjednoczenia Przemysłu Nawozów Sztucznych przodownik pracy Dyja z Państwowej Fabryki Związków Azotowych w Chorzowie, Matoga z „Solwagu" w Borku Fałęckim, dyr. Kropczyński ze Zjednoczenia Przemysłu Nieorganicznego, Janas z Zakładów Koksu-Chemicznych w Chorzowie-Batory, Raj z Zakładów Koksu-Chemicznych „Zaborze", dyr. Korembe ze Zjednoczenia Przemysłu Koksu-Chemicznego. Goczyla ze Zjednoczenia Zakładów Gazu Koksowniczego, dyr. Cyter ze Zjednoczonych Zakładów Farb i Lakierów, dyr. Korytkowski z Centrali Zaopatrzenia Materiałów Przemysłu Chemicznego, dyr. Szymański z Centrali Handlowej Przemysłu Chemicznego i inż. Żelewski z CZPCh, deklarując przekroczenie planu we wszystkich działach produkcyjnych do końca bieżącego roku.

Uroczystość zakończyła się okrzykami na cześć jednoczących się partii i odegraniem Hymnu Państwowego i Międzynarodówki.

Depesza min. Minca

W czasie trwania uroczystości doręczony został przewodniczącym i prezydium telegram ministra Przemysłu i Handlu Hilarego Minca zawierający słowa uznania dla wysiłku załóg Przemysłu Chemicznego i serdeczne życzenia dalszej ofiarnej pracy.

Śp. z Gepnerów Adela Rudowska

wdowa po śp. Szymonie

zmarła opatrzona św. Sakramentami dnia 4 listopada 1948 r. w Zabrzu - Biskupicach, przeżywszy lat 73.

Msza św. odprawiona zostanie w poniedziałek 8 listopada w Kościele Najśw. Marii Panny przy ul. Mariackiej w Katowicach o godz. 9.45 po czym nastąpi wyprowadzenie zwłok na cmentarz przy ul. Francuskiej.

O czym zawiadamiają DZIECI, WNUKI i RODZINA

(3868)

Dziś, gdy kobieta stała się samodzielna, niezależna, a małżeństwo przestało być interesem, można śmiało powiedzieć, że młodszy od żony mąż może być tak dobry, jak każdy inny, starszy i stateczny...

z »Przyjaciółki«

NR 34 (wł. 124)

Nagrody dla przodowników

przy budowie „Domu Słowa Polskiego"

Warszawa. (PAP). Ponad 500 robotników PPB zebrało się na terenie budowy Domu Słowa Polskiego w Warszawie na uroczystym wręczeniu nagród uczestnikom pierwszego etapu współzawodnictwa pracy.

Dyrektor Oddziału III PPB inż. Rzeczkowski w przemówieniu swym nakreślił zasługi czołowych przodowników pracy: **cieśli Sudrzyńskiego, którego zespół wykonał 141 proc. normy, zbrojarza Baryły, którego zespół wykonał 169 proc. normy i betoniarza Achcinga — 214 proc. normy.**

Rekordowe zanurzenie łodzi podwodnej

Rzym (PAP). W pobliżu Capri „kieszonkowa" łódź podwodna „C 3" dokonała rekordowego zanurzenia na głębokość 440 m.

Jeszcze jeden wynalazek

Wałbrzych. Stanisław Żaczek, starszy mechanik Państwowej Fabryki Konfekcji w Kamiennej Górze, opracował zastępczy kosz w miejsce chwytacza do maszyny do szycia. Ze względu na brak części zamiennych do maszyn krawieckich — wynalazek ten odegra w przemyśle konfekcyjnym wielką rolę.

Stanisław Żaczek pracował przed wojną w Starachowicach. W lipcu br. odznaczony został za wydajną pracę w fabryce konfekcyjnej brązowym Krzyżem Zasługi.

Przed ogólnokrajowym Kongresem Górników

Wielkie przygotowania w Sosnowcu

Katowice. W dniach od 7 do 9 bm. odbędzie się w Sosnowcu II Ogólnokrajowy Walny Zjazd Delegatów Centralnego Związku Zawodowego Górników, w którym brać będą udział reprezentanci górników z całej Polski oraz przedstawiciele górników z zagranicy.

W siedzibie Centralnego Zw. Zawodowego Górników w Katowicach wre praca od rana do późnej nocy, gdyż już w niedzielę rozpoczyna się Ogólnopolski Zjazd Górników. Zorganizowanie tak olbrzymiego Zjazdu nie jest rzeczą łatwą ale górnicy dają sobie i tutaj doskonale radę.

— *Wszyscy się zadziwią, jak my to zrobimy — mówi nam kierujący pracami organizacyjnymi członek Zarządu Głównego CZZG Józef Sabas. Cały aparat związkowy puszczono w ruch, aby tylko zrobić wszystko jak najlepiej i jak najpiękniej. W siedzibie CZZG zbiegają się wszystkie nici organizacyjne wielkiego Kongresu.*

*

Niemniejszy ruch panuje w COKO czyli w Centralnym Ośrodku Kult.-Oświatowym w Sosnowcu. Plac przed tym reprezentacyjnym gmachem obramowany jest 12 wielkimi tablicami, ilustrującymi pracę i osiągnięcia górnika, jego życie kulturalno-oświatowe, zdobycze socjalne i rozwój akcji współzawodnictwa pracy. Na wysokich masztach, zdobnych głowicami stylizowanych liści laurowych, łopocą sztandary o barwach narodowych i czerwonych. Na szczycie gmachu wisi olbrzymi transparent z napisem: „*Górnicy awangardą klasy robotniczej i awangardą budowniczych Polski Ludowej.*"

Po placu krzątają się robotnicy. Jedni malują słupy, inni sadzą na uporządkowanych klombach świeże bratki. Kobiety oczyszczają dwie wielkie, alegoryczne figury u wejścia do gmachu. Dyryguje tu robotami kierownik Jan Dorman oraz Zygmunt Łopuszyński. Stale również przybywają tutaj poszczególni członkowie Zarządu Głównego, pilnując wykonania wszystkich robót przygotowawczych.

Wewnątrz gmachu we wspaniałej sali ośrodka prowadzi się prace dekoracyjne. Prócz tego instaluje się tu kuchnię oraz urządza 3 wielkie sale, przeznaczone na stołówki. Kuchnia w dniach Kongresu wydawać będzie przeciętnie po 800 obiadów dziennie, przy czym wszystko jest tak przygotowane, aby obiad dla uczestników Zjazdu nie trwał dłużej, niż godzinę.

*

W Zjeździe weźmie udział około 700 delegatów ze wszystkich zakładów górniczych w całej Polsce oraz ze wszystkich Zjednoczeń. Będą tu reprezentowani nie tylko górnicy z kopalń węgla, ale i z kopalń rudy żelaznej i soli. Dla delegatów z dalszych okolic kraju przygotowano już kwatery zbiorowe, zaś delegaci ze śląsko-dąbrowskiego zagłębia węglowego odwożeni będą codzień do domu samochodami.

*

Jeśli chodzi o udział gości zagranicznych, zgłosiły na razie przyjazd: *ZSRR — 4 przedstawicieli, Bułgaria — 2, Czechosłowacja — 4, Anglia — 6, Rumunia — 2, Grecja — 1 oraz Francja.* Spośród gości zagranicznych bawią już w Katowicach dwaj Anglicy i przedstawiciel Grecji. Francja nie podała jeszcze ilości delegatów. Wczoraj wyjechali z Londynu delegaci angielscy którzy przybyli w godzinach wieczornych samolotem do Pragi a w dniu dzisiejszym około godz. 10 przybędą do Katowic. Delegacja radziecka przybyła już również samolotem do Warszawy i w dniu dzisiejszym przyjeżdża pociągiem pośpiesznym do Katowic. Goście zagraniczni zamieszkają w przygotowanych już dla nich kwaterach w hotelu „Monopol" w Katowicach. Wezmą oni udział w obradach Zjazdu oraz zwiedzą zakłady pracy i ośrodki górnicze w zagłębiu węglowym. Przydzieleni im zostaną prócz tego przewodnicy - tłumacze, którzy będą się nimi opiekowali w czasie pobytu na Śląsku.

*

Nad porządkiem w czasie Zjazdu czuwać będzie specjalnie zorganizowana komisja zjazdowa, która pełnić będzie również służbę informacyjną.

*

W niedzielę wieczorem odbędzie się w Teatrze im. St. Wyspiańskiego w Katowicach dla uczestników Kongresu uroczyste przedstawienie „Rapsodu górniczego".

100.000 zł premii otrzymali przodownicy pracy

Jelenia Góra (js). Powiatowa Rada Związków Zawodowych zwróciła się do Powiatowej Rady Narodowej z prośbą o przyznanie odpowiedniej kwoty na premie dla przodowników pracy, zatrudnionych w poszczególnych zakładach, a zrzeszonych w związkach zawodowych.

Na ostatnim plenum PRN pismo to było przedmiotem specjalnych dyskusji, w rezultacie których uchwalono przyznać i przekazać PRZZ kwotę 100.000 zł, jako premie dla przodowników pracy powiatu jeleniogórskiego. Na tymże plenum uchwalono jednocześnie zatwierdzenie dodatkowego budżetu Powiatowego Związku Samorządowego na rok 1948 z wprowadzeniem zmian w poszczególnych działach budżetu głównego. Budżet dodatkowy zamyka się po stronie wydatków i dochodów ponad 7.000.000 zł.

Przewędzali zepsutą kiełbasę

Trzeci dzień procesu gliwickiego

Gliwice (fn). W trzecim dniu rozprawy o spowodowenie zatrucia uczniów Szkoły Przysposobienia Przemysłowego nr 24, zeznawali świadkowie dowodowi.

Józef Gacka, który przez dwa lata pracował w warsztacie rzeźnickim osk. Dzidowskiego stwierdza, że 12 czerwca br., tj. po stwierdzeniu faktu zatrucia uczniów, otrzymał do wędzenia kiełbasę, pogryzioną przez szczury, zanieczyszczoną przez muchy, oślizgłą i posiadającą robaki, celem wymycia jej i powtórnego przewędzenia. Kiełbasa ta, złożona z trzech kawałków, łącznej wagi ok. 2 kg została przyniesiona ze Szkoły Przysposobienia Przemysłowego, do której osk. Dzidowski dostarczał wszelkie przetwory mięsne. W przeddzień masowego zatrucia dokonano uboju 3 cieląt i barana. Mięso, pochodzące z tego uboju, zostało ostemplowane przez przybyłego do warsztatu lekarza weterynarii Z. Leśniowskiego. Świadek potwierdza również fakt sporządzenia dla SPP nr 24 ok. 150 kg kiszek z podrobiu.

Jako następny zeznawał uczeń rzeźnicki, zatrudniony przez przeszło rok u osk. Dzidowskiego. Stwierdził on, że po mięso zgłaszał się rzeźnik szkoły, Falkus, który odbierał towar z rąk Dzidowskiego lub jego żony. Rzeźnik ten w dniu zatrucia wychowanków szkoły miał również przynieść do oczyszczenia kiełbasę. Żona Dzidowskiego z początku wzbraniała się przyjąć ją, a dopiero po porozumieniu się telefonicznie ze szkołą zgodziła się oczyścić ją i przewędzić.

Na wniosek prokuratora świadek zostaje skonfrontowany ze świadkiem Gackiem na okoliczność wyglądu zepsutej kiełbasy. Obaj świadkowie stwierdzają zgodnie, że kiełbasa była nieświeża, nosiła ślady zanieczyszczenia przez muchy, a w jej wnętrzu znajdowały się robaki, które podczas wędzenia wychodziły na zewnątrz.

W dalszym ciągu świadek stwierdza, że przypomina sobie fakt zabicia w SPP świni, która następnie została przerobiona w warsztacie osk. Dzidowskiego na przetwory mięsne. Wedle zeznań szefa kompanii SPP. por. Pietucha, który z ramienia sprawowanych funkcji brał udział w komisji konkursowej i otwarciu ofert na dostawę mięsa dla szkoły, stwierdza on, że wystąpował on oficjalnie, a wybór padł na ofertę Dzidowskiego z uwagi na to, że do masarni było blisko, a ceny niektórych artykułów były niższe.

W tym miejscu prok. H. Rawa wnosi o stwierdzenie faktu, że jakkolwiek Dzidowskiemu przyznano na podstawie oferty dostawę mięsa dla Szkoły w kwietniu br., to jednak już od roku 1947 dostarczał on tam mięsa, a więc jeszcze przed objęciem funkcji przez osk. Szwajcera. Rozprawa trwa.

Akademia górników

BYTOM (jaw). W sali Miejskiego Domu Kultury odbyła się uroczysta akademia, poświęcona sprawie pogłębienia przyjaźni polsko-radzieckiej, a zorganizowana przez bytomski oddział Związku Zawodowego Górników. Do zebranych przemówił delegat ZZG Knobloch, który scharakteryzował geograficzne i historyczne przesłanki utrwalającego się sojuszu Polski ze Związkiem Radzieckim. Gorąco przyjętą przez publiczność, część artystyczną wypełniły występy amatorskich zespołów górniczych.

Milionowy szaber

Częstochowa (k). W czasie kontroli, przeprowadzonej na stacji kolejowej w Radomsku, funkcjonariusze M. O. stwierdzili, iż w wagonie towarowym, załadowanym cegłą, znajdują się pochodzące z szabru 42 szt. szyn kolejki wąskotorowej, młot kowalski i 24 rury do cieplarki.

W toku dochodzenia okazało się, że dodatkowy ten transport wysłany został ze stacji Chojny (pow. Szczecin) przez **Mariana Kowalskiego**, będącego dzierżawcą cegielni w Chojnach. Przedmioty te wysłane zostały na adres matki Kowalskiego, Katarzyny, zamieszkałej we wsi Radziechowice (pow. Radomsko). Cały transport został wyszabrowany przez Kowalskiego z cegielni.

Zakwestionowane przedmioty przekazano Urzędowi Likwidacyjnemu w Radomsku. Powiadomiona o powyższym prokuratura nakazała aresztowanie Kowalskiego.

Niezłomny sojusz polsko-radziecki to bezpieczeństwo i nienaruszalność naszych granic

Usunięci ze stanowisk

Skutki rozluźnienia dyscypliny

Jelenia Góra. (js) Na ostatniej odprawie burmistrzów, wójtów, referentów wojskowych i sołtysów powiatu jeleniogórskiego poruszana była sprawa rozluźnienia dyscypliny urzędników w gminach miejskich i wiejskich, w stosunku do których zostały już wyciągnięte jak najdalej idące konsekwencje.

Starosta powiatowy, przewodnicząc odprawie, zwrócił uwagę zebranym na konieczność podciągnięcia się w pracy, poruszył sprawy podatku gruntowego, ośrodków maszyn rolniczych, akcji siewnej, straży nocnych, skrytykował częste zjawiska poddawania się nałogowi pijaństwa i brak zainteresowania się bolączkami gromad i gmin.

Z tych właśnie powodów został natychmiast zwolniony z zajmowanego stanowiska sołtys gromady Komarno — Gaworski, zaś szereg innych sołtysów ukarano publicznym upomnieniem. Stan sanitarny w poszczególnych gromadach i gminach pozostawia też wiele do życzenia. Mimo kilkakrotnych upomnień w poszczególnych miejscowościach są nadal brudy, nieczystości i stosy śmieci zalegają na ulicach.

Na dziesięć gmin powiatu, w ośmiu gminach nastąpiły zmiany personalne na stanowiskach wójtów. I tak w gminie Siedlęcin **zwolniony został wójt Władysław Janik,** z gminy Karpniki — wójt **Maksymilian Żyła,** z Łomnicy — wójt **Jan Żelmański,** ze Szklarskiej Poręby — wójt **Jan Ostrowski** i kier. zarządu nieruchomości dr Jan Gagatek. W Karpaczu wójtem **mianowano** Józefa Borusiaka, b. ref. osiedleńczego przy star. pow. **na miejsce** wójta **Stępniewskiego,** którego poszukuje Sąd Okręgowy. **Ze stanowiska sekretarza gminy Karpacz zwolniony** został **Stefan Gorgon. Nowym wójtem** w Piechowicach **został Stanisław Gołuch na miejsce Aleksa Fiedoruka,** który siedzi w więzieniu do dyspozycji władz sądowych i wreszcie w Jeżowie **na miejsce** zwolnionego wójta **Jana Zaborowskiego został mianowany Antoni Płatek.**

Lecz nie wszędzie jest tak. Wystarczy nadmienić, że sołtys gromady Chromiec, gm. Stara Kamienica, Misiewicz, za wywiązywanie się ze swoich obowiązków ku zadowoleniu władz nadzorczych, za wzorowe zorganizowanie wart nocnych, sygnału alarmowego itp. został nagrodzony premią 3.000 zł oraz publiczną pochwałą.

Złote Krzyże Zasługi dla rodziców 13 dzieci

Racibórz (fg). W dniu 28 bm. w Kuźni Raciborskiej odbyła się uroczystość dekoracji Złotymi Krzyżami Zasługi, nadanymi przez prezydenta RP, małżonkom Augustynowi i Franciszce Chrobokom, rodzicom 13 dzieci. Akt dekoracji odbył się na uroczystym posiedzeniu Gminnej Rady Narodowej, a dekoracji dokonał z upoważnienia prezydium WRN w Katowicach przewodniczący PRN — Bauerek.

Odznaczeni urodzili się w Kuźni Raciborskiej, gdzie też swoje życie bez przerwy spędzają. W maju br. obchodzili złote gody weselne. Wychowali 13 dzieci w duchu narodowo-polskim, za co mieli wiele przykrości ze strony władz pruskich a szczególnie ostanio, władz hitlerowskich.

Pierwsze w przemyśle włókienniczym Zakłady bielskie wykonały roczny plan

Bielsko. (ef.) **Państwowe Zakłady Przemysłu Włókienniczego Nr 14 produkują materiały eksportowe, które ze względu na jakość są bardzo wysoko cenione za granicą. Pracuje tu wielu przodowników pracy. W tkalni rekordzistą jest tkacz Jan Lindert (4-krotny przodownik, który w miesiącu wrześniu br. wykonał 160 proc. normy). Najwyższy procent wykonania normy (167) uzyskał tkacz Jan Jakubiec w miesiącu czerwcu br. Pracujący na dwóch krosnach tkacz Michał Mencner uzyskał 163 proc. normy.**

W dniu 3 bm. w godzinach rannych załoga tego zakładu wykonała, jako pierwsza w przemyśle włókienniczym, roczny plan w ilości 450.420 m. Z tej okazji odbyło się zebranie całej załogi, na które przybyli przedstawiciele partii politycznych, władz i związków zawodowych.

Zebrani uchwalili rezolucję następującej treści: „Załoga zakładu zebrana w dniu 3 bm. postanowiła jednomyślnie — z okazji zjednoczenia się bratnich partii robotniczych i w zrozumieniu potrzeb gospodarczych Polski Ludowej — pracować intensywniej niż dotychczas, aby uzyskać nadwyżkę ponad plan w wysokości 75.000 m materiału."

Straszny wypadek

Będzin (nk). W dniu 4 bm. w godzinach rannych zdarzył się w Będzinie tragiczny wypadek. Mieszkająca przy ul. Kołłątaja wdowa Krawczykowa wynosiła na strych bieliznę. Pod idącą załamała się podłoga balkonu. Nieszczęśliwa spadła z czwartego piętra na betonowe płyty ulicy, ponosząc śmierć na miejscu. Denatka osierociła troje dzieci.

Delegacja Straży Pożarnej CSR w Bielsku

Bielsko (ef). W ub. środę bawiła w Bielsku w przejeździe do Łodzi 9-osobowa delegacja wyższych oficerów czechosłowackiej straży pożarnej z wiceministrem spraw wewnętrznych CSR inż. **Rottem** na czele.

Delegacja przybyła do Polski na zaproszenie Zarządu Głównego Straży Pożarnej R. P., w celu wymiany doświadczeń na polu pożarnictwa i nawiązania ścisłej współpracy.

Z kartoteki Komisji Specjalnej

Źle nabyte — do czarta

Pięciu oszustów odpokutuje za winy

Katowice (bb). Franciszek Dreja kierownik biura zakupu fabryki kabli i drutu w Będzinie, nabył z początkiem czerwca br. dla fabryki u prywatnego właściciela, bez rachunku, trzy koła gumowe do traktorów, na łączną sumę 52.300 zł. Po dokonaniu tej transakcji, ponieważ musiał wykazać się w kasi rachunkiem, wszedł w porozumienie z właścicielem biura techniczno - handlowego w Dąbrowie Górniczej Stanisławem Światowskim, który wystawił mu rachunek, stwierdzający nabycie tych kół w jego firmie. Jako cenę kół podano sumę 174 tys. zł.

Fabryka uregulowała rachunek, a nieuczciwi wspólnicy podzielili się nadwyżką. Światkowski tytułem prowizji otrzymał 24 tys. zł. Dreja zaś wziął pozostałe 97.700 zł. Łączna strata fabryki wyniosła 121.700 zł. Obaj zostali aresztowani. Dreja będzie sądzony w Sądzie Okręgowym w trybie doraźnym.

Spółdzielcza pszenica

W niektórych spółdzielniach Samopomocy Chłopskiej pracują jeszcze ludzie, którzy zamiast dbać o dobro spółdzielni, działają na jej szkodę, ciągnąc dla siebie zyski.

Ostatnio wypadek taki zdarzył się w Moszczance koło Prudnika, gdzie kierownik spółdzielni S. Ch., Władysław Rypel, i skarbnik, Piotr Bolibrzuch, sprzedali tonę pszenicy stanowiącą własność spółdzielni, za sumę 43 tys., a wystawili kwit i za przychodowali w kasie 35 tys. zł. Bezpośrednio po dokonaniu tej transakcji udali się do knajpy, gdzie przepili całą nadwyżkę pieniędzy. Oczywiście sprawą zainteresowała się Komisja Specjalna. Dziś obydwaj siedzą w areszcie. Czeka ich obóz pracy.

Zdzierca leśny

Józef Wysłucha, leśniczy lasów państw. leśnictwa Jeleni Dwór w powiecie prudnickim, miał powierzony nadzór nad wywozem drzewa przez tzw. „wozaków". W listopadzie ub. r. polecił on jednemu z nich, Karolowi Ernstowi, zawiadomić pozostałych pracujących przy wywozie drzewa, że muszą mu zapłacić pewien procent od każdego metra sześciennego drzewa, gdyż w przeciwnym razie nie będą dopuszczeni do dalszej wywózki.

Robotnicy w obawie utraty pracy zgodzili się na jego żądanie i przez blisko rok płacili mu od 10 do 60 zł od każdego wywiezionego metra sześciennego drzewa. Wysłucha zebrał w tym okresie 133 tys. zł. Obecnie czeka w areszcie na obóz pracy.

Dwa groźne pożary

w Raciborzu

Racibórz (fg). W magazynie drogerii św. Barbary przy ulicy Stalmacha 2, mieszczącym się w piwnicy, nastąpił onegdaj wybuch, który spowodował pożar łatwopalnych materiałów. Przyczyną wybuchu była nieostrożność właściciela drogerii Bernarda Reicha przy regeneracji sproszkowanego laku. Rozpuszczał on lak w mieszance benzynowo-terpentynowej, która miała się przegotować na rozpalonym piecyku. W pewnej chwili nastąpił wybuch, powodując zapalenie się terpentyny i benzyny w kanistrze blaszanym. Od rozpalonych na podłodze palnych substancji zajęło się również opakowanie szklanych balonów. Silny gryzący dym i wysoka temperatura utrudniały dostęp Straży Pożarnej do źródła ognia. Sytuacja była trudna, lecz mimo wszystko ogień ugaszono w stosunkowo krótkim czasie. Na skutek wybuchu właściciel drogerii doznał poparzenia rąk i twarzy.

Drugi pożar powstał 1 listopada br. o godz. 1,30 w fabryce kafli Preissa przy ul. Rudzkiej 14, gdzie zapaliły się wióry nagromadzone w wielkich ilościach w kanale piecowym, skąd ogień przeniósł się na zapasy drzewa opałowego w hali pieców. Szybkie działanie plutonu Zawodowej Straży Pożarnej uniemożliwiło rozszerzenie się ognia na dalsze oddziały fabryki, znajdującej się pod państwowym nadzorem.

Oczyszczanie spółdzielni wiejskich z elementów spekulanckich

Katowice. — W Katowicach odbyła się w Centrali Rolniczej odprawa kierowników powiatowych Związków Spółdzielni Gminnych. Na pierwszy plan obrad wysunięto zagadnienie oczyszczenia aparatu spółdzielczego na wsi, przeszkolenie personelu oraz usprawnienie skupu zboża.

W woj. śląsko-dąbrowskim zorganizowane są Związki Spółdzielni Gminnych, którym podlegają 282 spółdzielnie. W związkach powiatowych jak i w spółdzielniach gminnych często na odpowiedzialnych stanowiskach znajdowali się bogacze wiejscy wykorzystujący aparat spółdzielczy dla własnych celów. Obecnie prowadzona jest akcja oczyszczania spółdzielni z elementów spekulanckich. W celu zapewnienia spółdzielczości wiejskiej fachowego personelu, Centrala Rolnicza zorganizowała w listopadzie br. szereg kursów. Dalsze są przewidziane na styczeń i luty 1949 r.

Na konferencji omawiano również sprawę skupu zboża na wsi. Spółdzielnie gminne wywiązują się ze swych zadań na tym odcinku należycie. Gospodarka mąką została w woj. śląsko-dąbrowskim całkowicie opanowana, co pozwoli na zapewnienie dostatecznej ilości dostaw dla ludności. W niektórych powiatach, jak np. w pow. grodkowskim i wodzisławskim, skup zboża przekracza ilości zaplanowane.

Kierownicy PZSG omawiali także sprawę kredytów dla wsi. W tych dniach wieś śląsko-dąbrowska otrzyma 40 mil. zł kredytu na przeprowadzenie akcji zaopatrzenia chłopa w otręby na paszę dla bydła. Chłopi zaopatrują się chętnie w otręby, oszczędzając w ten sposób ziarno i mąkę. Wieś otrzyma również kredyty na obuwie oraz materiały budowlane, których zapotrzebowanie zostało już zaplanowane w ramach akcji odbudowy wsi na rok 1949.

W szerokiej dyskusji kierownicy PZSG zwracali uwagę na aktualne potrzeby spółdzielczości wiejskiej.

KLUB LITERACKI »ODRODZENIA«

DOTYCHCZAS UKAZAŁY SIĘ:
Dygat St. — **Pożegnania**
Rzezacz W. — **Krawędź**
Kapijew E. — **Poeta**
Vailland R. — **Dziwna zabawa**

KLUB DOBREJ KSIĄŻKI

DOTYCHCZAS UKAZAŁY SIĘ:
Andrzejewski J. — **Popiół i diament**
Pruszyński K. — **Karabela z Meszchedu**
Niekrasow W. — **W okopach Stalingradu**
Priestley J B. — **Słońce świeci w sobotę**

KSIĄŻKI TE OTRZYMUJĄ
na miejscu w Księgarni Spółdz. Wyd.-Ośw.

„CZYTELNIK"
KATOWICE, UL. 3 MAJA 12

NOWOZGŁASZAJĄCY SIĘ CZŁONKOWIE KLUBOW opłacając zaległą przedpłatę za osiem miesięcy w kwocie po zł 1200 za każdy z powyższych klubów, oraz zobowiązując się do kontynuowania abonamentu do końca roku.

UWAGA!
KSIĄŻKI TE SĄ PRZEZNACZONE TYLKO DLA CZŁONKÓW KLUBÓW
(wł. 97)

ZABRSKIE ZJEDNOCZENIE PRZEMYSŁU WĘGLOWEGO
zakupi wzgl. wydzierżawi

1 parowóz

o mocy od 200 — 300 KM, 3-osiowy, na tor 785 mm — Zgłoszenia należy kierować do Dyrekcji ZZPW Dział Maszynowy, w Zabrzu, ul. Wolności 362. (3851)

Wielokrążki ślimakowe, windy bębnowe, lewary

do 10 ton — ZAKUPI
Zakład Zbiórki i Demontażu Maszyn Ceramicznych Gliwice, ul. Raciborska 1a. Telefon 23-26 23-27. 3867

PRACOWNIA BIELIZNY TRYKOTOWEJ
CZESŁAW DĄBROWSKI
Łódź, ul. Narutowicza nr 3
poleca:
KOSZULE MĘSKIE
w dużym wyborze — oraz (3863)
nowe modele bielizny damskiej

Dekarze!

S. P. B. zatrudni od zaraz na dobrych warunkach akordowych przy robotach kamionkowych i czarnych (krycie papą).
Zgłoszenia: **Katowice, ul. 3 Maja 23 lub Szopienice, ul. Towarowa 1.** (3880)

Przedsiębiorstwo Wydzielone Zakłady Wyrobów Kutych w Sosnowcu, ul. Francuska 12,
poszukuje zaraz:

kier. socjalnego lub inspektora socjalnego
obznajomionego częściowo z buchalterią

rutynowan. maszynistek - stenotypistek

inspektora-referenta
Służby Przeciwpożarowej z praktyką w pożarnictwie

kierownika bursy
dla absolwentów Szkoły S. P. P.

Zgłoszenia skierować do Wydziału Personalnego. 3864

LITR PIWA ZAWIERA 250 KALORII
CZŁOWIEK PRACY POTRZEBUJE 3000 KALORII DZIENNIE 3800
pijcie **PIWA**
ODŻYWCZE
PAŃSTWOWYCH BROWAROW

FABRYKA ZAPAŁEK w CZECHOWICACH
zaangażuje natychmiast:

wykwalifikowaną sekretarkę i biegłą stenotypistkę

Podania wraz z wyczerpującym życiorysem. 3866

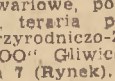

Używam **pomadkę do ust** **LEDA**
3862

POKOJU

umeblowanego w centrum Katowic poszukuje. Zgłoszenia „Dziennik Zachodni" pod „Dobra zapłata". (wł. 126)

PANNA 16-letnia ze znajomością maszynopisma poszukuje posady jako praktykantka biurowa, najchętniej w Katowicach. Oferty: „Czytelnik" Katowice pod „Praktykantka". 1933g

KOBIETA, wiek średni, poszukuje stróżostwa domu z mieszkaniem na terenie Katowic. Oferty: Czytelnik Katowice pod „10988". 1955g

HANDLOWIEC BRANŻY ELEKTROTECHNICZNEJ POSZUKUJE POSADY, OFERTY: CZYTELNIK KATOWICE POD „11032". 1986g

INTELIGENTNA, starsza, poszukuje pracy wyłącznie do gotowania. Referencje posiada. Oferty: „Zdolna". Dziennik Zachodni Katowice. 1990g

POSZUKUJĘ jakiejkolwiek pracy biurowej ewentualnie jako magazynier. Oferty: Czytelnik Katowice nr. 11030. 1993g

SAMODZIELNA gosposia, oszczędna i uczciwa poszukuje pracy. Oferty: Czytelnik Katowice pod „10971". 1968g

KUPIEC z długoletnią praktyką handlową przyjmie **PRZEDSTAWICIELSTWO** poważnej wytwórni na woj. śląskie lub krakowskie. Zgłoszenia: Dziennik Zachodni Katowice 3 Maja nr 12, „Nr 11002". 1936g

UCZEŃ liceum ogólnokształcącego poszukuje zajęcia w godzinach popołudniowych. Zgłoszenia Czytelnik Katowice pod „Uczeń" 1983g

MISTRZ piekarski i cukiernik z długoletnią praktyką lat 35, kawaler, zmieni posadę, miejscowość obojętna Oferty przesyłać: Kudowa. Kasyno Zdrojowe, Musiał Józef. 6596d

BUCHALTER - bilansista zmieni posadę od 1. 1. 49 r. Warunek mieszkanie. Oferty kierować: Dziennik Zachodni Opole, ul. Odrodzenia 18. 6594d

SAMODZIELNY, energiczny kupiec poszukuje posady kierownika sklepu spożywczego lub restauracji. Zgłoszenia: Dziennik Zachodni Katowice, 3 Maja 12, pod „11002". 1937g

SIŁA biurowa z długoletnią praktyką, znająca księgowość przebitkową, szuka pracy. Oferty Dziennik Zachodni Katowice pod 11015. 1946g

Kupna

GAZĘ MŁYŃSKĄ kupujemy, **BYTOM,** Pl. Grunwaldzki 10. 800g

SYPIALKĘ dobrze utrzymaną kupię. Tel. 301-74. 1929g

KUPIĘ kilka filmów do aparatu projekcyjnego 8 m/m, najchętniej bajeczki. Zgłoszenia: **KAWIARNIA „TURECKA", KATOWICE, RYNEK 2, GARDEROBA.** 1994g

KUPIĘ szafę trójdzielną białą do pokoju dziecinnego. Zgłoszenia: Kawiarnia Turecka", Katowice, Rynek 2, Garderoba. 1995g

ARCAPOM, transformator do stawania łukiem, oraz „Elin" spawarka elektryczna (przetwórnica) kupię. Oferty: pod „303". Biuro Ogłoszeń Pietraszek, Warszawa, Wspólna 50. 6581d

PAŃSTWOWA Szkoła Przemysłowa w Opolu, ul. Gosławicka 22, zakupi do warsztatów elektrotechnicznych wszelkiego rodzaju przyrządy pomiarowe elektryczne, oraz wszelkiego rodzaju maszyny elektryczne. Zgłoszenia na adres szkoły 6593d

Sprzedaże

PASY transmisyjne, gumowane sprzedajemy. **BYTOM,** Pl. Grunwaldzki 10. 770g

SZELKI, podwiązki męskie poleca Pracownia Szelek „Minel" Wrocław, Odrzańska 21, I p. 6473d

SYPIALNIE, jadalnie, gabinety, kuchnie, stoły rozsuwane, krzesła wyścielane, łóżka pojedyncze, szafy meble biurowe poleca Skład Mebli, Katowice, Starowiejska 3. 6544d

WYTWÓRNIA spożywcza do sprzedania lub wydzierżawienia. Oferty Dziennik Zachodni Katowice pod „Santom". 1884g

KOMPLET maszyn do fabrykacji zatrzasków oraz 2 prasy ekscentryczne a 15 ton i 3 balansówki okazyjnie do sprzedania. Wiadomość: Sosnowiec, Jasna 8 tel. 612-23. 6564d

SPRZEDAMY 1 silnik nowy, elektryczny marki Siemens-Schuckert", pierścieniowy, 50 KW, 3.000 Volt, 1.460 obrotów z rozrusznikiem. 2. silnik nowy elektr. marki „Siemens-Schuckert" krótkozwarty 68 K. M. 380/660 Volt, 1.000 obrotów. Wiadomość: Sosnowiec, Jasna 8, tel. 612-23. 6563d

LODÓWKĘ gazową ekspress i maszynę do parzenia kawy sprzedam. Tel. 312-82. 1913g

DZIENNIK Ustaw 1916-1939 komplet do sprzedania. Tadeusz Nadaj, Kraków, Krowoderska 66/8. 6559d

WAGI stołowe znanej marki, dostarcza: Wytwórnia wag „Mars" Wadowice. (6511d)

LOKOMOTYWKA marki „Austro - Deimler" napęd benzynowy, mocy 12 — 14 KM tor 600 mm (z możliwością zastosowania na gaz drzewny) z generatorem na chodzie, stan dobry. Natychmiast do sprzedania. Wiadomość: Sosnowiec, Jasna 8, tel. 612-23. 6558d

OKAZJA! Sprzedam w Bytomiu pianino jasne, płyta metalowa, fotel klubowy serwantkę i inne. Oferty: „Czytelnik" Katowice pod „10957". 1899g

KASA pancerna 2 mtr. wysokości 1,25 mtr. szerokości, wagi około 3000 kg do sprzedania. Informacji udzieli: inż. Włodzimierz Schoen, podczas dnia Bielsko, Krasińskiego 5, tel. 29-59 wieczorem Biała Bandurskiego 9, tel. 29-58. 1809g

MOTOCYKL Zündapp KS 500 cm dwugaźnikowy, gór nozaworowy, w pierwszorz. stanie, okazyjnie sprzedam Wiad.: Katowice, ul. Plebiscytowa 12/4. 1862g

SAMOCHÓD osobowy „Aero", stan bardzo dobry tanio sprzedam. Wiadomość: Katowice, telef. 307-18. 1896g

JADALNIĘ solidną sprzedam tanio. Wiadomość: Katowice, Gliwicka 2, mieszkanie 2. 1919g

PIEC kaflowy przenośny biurko dębowe stolik pod maszynę sprzedam. Katowice, Gen. Sikorskiego 20/6 II p. (dawniej Wandy). 1973g

SPRZEDAM razem tapczan, 2 fotele, stół, szafa kombinowana, dywany. Katowice Jordana 10 m. 6. 1974g

SAMOCHÓD osob. — towarowy Mercedes 170 V po generalnym remoncie sprzedamy. Brzeskiauto — Poznań, Jakuba Wujka 8 6587d

SPRZEDAM fortepian krótki Steinweg, szafę z lustrem, obrazy fotele, portiery. Katowice Mickiewicza 14/2, Bułakowski. 1978g

SPRZEDAM parcelę w Siemianowicach przy ul. Żymierskiego. Oferty: Czytelnik Katowice pod „11015". 1948g

1 KOMPL. PIEC do suszenia drzewa do opału trocinami wraz z kompl. ekshaustorem do sprzedania. Nr. telef. 34123. 1950g

FUTRO karakułowe, czarne stan b. dobry, modny krój sprzedam okazyjnie. Oferty do Czytelnika Katowice pod nr. 11020. 1952g

KSIĄŻEK 200 beletrystycznych i popularno-naukowych sprzedam tanio. Oferty: Czytelnik Katowice pod „Liber". 1953g

ORGANY średniej wielkości sprzedam. Oferty: Czytelnik Katowice pod „10382". 1961g

OKAZYJNIE sprzedam pięć set książek powieści wydawnictwa przedwojennego. Sosnowiec Modrzejowska 10 Nocuniowa. 1934g

NAWIJALNIA nici, wytw. pończoch Antonina Blei, Częstochowa, Narutowicza 160, poleca: nici na rolkach pończochy damskie warszawianki. 6573d

PIJAWKI lekarskie poleca Zakład Zoologiczny „Zoo", Gliwice, ul. Bytomska 7 (Rynek). 1970g

CIĄGNIK „Hanomag" po remoncie 40 PS oraz przyczepę kiper sprzedam. Zabkowice Śl., Stalina 39. 1971g

ADLERA przeguby, łożyska, różne części, dywan perski sprzedam. Katowice Francuska 23/4, 18—20. 1997g

SPRZEDAM tanio sypialnię białą, jadalnię dębową, inne meble. Zabrze Wolności 291/4. 6559d

DOMEK koło Katowic sprzedam. Oferty: Czytelnik Katowice pod „10994". 1927g

SPRZEDAM willę w Szczawnicy dwufrontową w centrum Miodziusia, 26 pokoi, 3 sklepy, parcelę budowlaną, podwórze, lodownia i fabrykę wody sodowej bez pośredników. Oferty: Czytelnik Katowice pod „11014". 1941g

MEBLE do 3-ch pokoi: sypialnia, jadalnia i gabinet sprzeda okazyjnie pojedynczo względnie razem K. D. P. H. Katowice ul. Dyrekcyjna 3 m. 2, tel. 346-38. 1945g

SOKÓ wiśniowego 15 ton oku borówkowego (czarnej jagody) 15 ton — oraz inne soki i miąższe do produkcji przetw. owocowych sprzedamy natychmiast. Oferty: „PAR" Kraków Rynek Gł. 46, dla „4333". 6585d

Dzierżawy

WYDZIERŻAWIMY wytwórnię guzików w ruchu. Oferty pod „Korzystne warunki" do Czytelnika. Katowice. 1960g

Zamiany

ZAMIENIMY lokomobilę w ruchu 45 K na samochód 3 tonowy. Tel. 211-28. 1925g

Gotówka

PRZYSTĄPIĘ do czynnej współpracy z własnymi maszynami do małego warsztatu mech. (bud. aparatów — ślusarnia). Oferty Czytelnik Katowice pod „Tylko Śląsk 1946g

Mieszkania

ZAMIENIĘ 4-pokojowe ładne mieszkanie centrum Katowic na mniejsze Warszawa. Oferty: Katowice poste restante. Okazicielowi kwitu „10859". 1782g

ZAMIENIĘ 3 pokoje kuchnia, komfort, centr. ogrzewanie, śródmieście Katowic na 2 pokoje kuchnia, komfort za zwrotem kosztów. Oferty: Czytelnik Katowice pod „10982". 1904g

ZAMIENIĘ czteropokojowe mieszkanie w centrum Gliwic na dwupokojowe. Oferty: Czytelnik Gliwice pod „971". 1850g

MIESZKANIE 4-pokojowe Bytom — odpowiednie dla 2-ch rodzin, na biuro, dla wolnych zawodów odstąpię niezwłocznie z meblami za zwrot kosztów. Oferty: Czytelnik Katowice pod „10937". 1938g

GLIWICE, dwupokojowe front, centrum, oddam jednocześnie sprzedając tanio meble. Oferty: Czytelnik Katowice, „Wygoda". 1886g

ZAMIENIĘ dwupokojowe mieszkanie z kuchnią w Katowicach na takie same względnie na trzypokojowe w mieście, lub Katowicach-Ligocie. Bliższe dane pisemnie do Czytelnika Katowice Nr. „10991". 1922g

MIESZKANIA lub dużego pokoju bez umeblowania poszukuję, okolica i cena obojętna. Oferty: Czytelnik Katowice pod „11001". 1934g

POSZUKUJĘ dwa, trzy pokoje Katowice lub okolica — zwrócę koszty, dam pokój sublokatorski komfortowy centrum Katowic. Telefon 312-34 do piętnastej. 1972g

ZAMIENIĘ 1 pokój z kuchnią w centrum Katowic na takie same w Siemianowicach. Oferty: Czytelnik Katowice pod „11031". 1932g

MIESZKANIA 3 pokojowego w Katowicach, Chorzowie lub okolicy za zwrotem kosztów pilnie poszukuję. Oferty Czytelnik Katowice pod „11006". 1940g

ZAMIENIĘ 4 pokoje piękne komfort, śródmieście Katowic na 2 pokoje komfort, śródmieście Katowic lub Gliwic. Zgłoszenia do Dz. Zach. Katowice pod „10922". 1975g

Pokoje

PROFESOR Politechniki poszukuje pokoju dużego w Gliwicach blisko Politechniki. Zgłoszenia: Gliwice Czytelnik pod „968". 1847g

KAWALER poszukuje pokoju umeblowanego w Katowicach z niekrępującym wejściem, cena obojętna. Oferty: Czytelnik Katowice pod „10992". 1924g

POSZUKUJĘ pokoju sublokatorskiego, możliwie z osobnym niekrępującym wejściem. Oferty: Dziennik Zachodni Katowice pod nr. 11021. 1955g

MAŁŻEŃSTWO poszukuje pokoju z pełnym komfortem w centrum Katowic. Cena obojętna. Oferty: Czytelnik Katowice pod „111 . 1932g

BEZDZIETNE małżeństwo, dobrzy płatnicy, poszukują niekrępowanego pokoju centrum Katowic. Oferty: „Czytelnik" Katowice pod „11037". 1935g

GARSONIERĘ oddzielną z meblami odstąpię w Krakowie. Zgłoszenia Dziennik Zachodni Katowice pod „11012". 1945g

Lokale handlowe

Z powodu choroby odstąpię natychmiast sklep tekstylny w centrum Sosnowca, urządzony nowocześnie z towarem lub bez. Zgłoszenia tel. 625-11 lub oferty Czytelnik Sosnowiec, 3 Maja pod „Orlowa". 1939g

KSIĘGARNIĘ materiały piśmienne z towarem lub bez, centrum miasta przemysłowego, 2 pokoje za sklepem, odstąpię. Zgłoszenia piśmienne do Dz. Zach. Bytom pod „Księgarnia". 2000g

Nauka i Sztuka

KSIĘGOWOŚCI — bilansoznawstwa, kurs 30 godzin, metodą ćwiczebną, indywidualną. Przygotowywanie na stanowiska samodzielne i kierownicze. Katowice, Wita Stwosza 3/1. Informacje codz. godz. 15—15.30 i 18—18.30. 1557g

KSIĘGOWOŚCI z przebitkową wyucza do całkowitej pewności bilansowej. Katowice, Plebiscytowa 3. 5889d

KORESPONDENCYJNIE! Księgowość stenografia, angielski. Znaczek 30. Łódź skrzynka 57. 6534d

Poszukiwania

PAULINA Wiśniewska zamieszkała Warszawa — Grochów przy ul. Podskarbińskiej 5, m. 99, II blok TOR poszukuje swojej córki Ireny urodzonej w Warszawie, 22 stycznia 1907 r. (6507d)

MIESZKANIE

3-pokojowe komfortowe z telefonem w Łodzi zamienię na podobne w okolicy Katowic. Zgłoszenia „Dziennik Zachodni" pod **„Ogródek".** (wł. 128)

Dziurkacze typu „Velox"

8 cm niklowane duże zł 1.228, oraz **INNE MATERIAŁY DLA BIUR,** poleca: **„Zespół" Spółdzielnia z o. u. w Warszawie. Przedstawiciel K. Ostrowski Katowice, Kochanowskiego 16** Tel. 36-333. (3865)

RODZINY Ks. Gąsiorka Stefana, kapelana, zmarłego za granicą pochodzącego wieś Koszarawa, pow. Żywiec, poszukuje w sprawie spadkowej Adwokat Bolesław Brodowski, Warszawa, Koszykowa 36. (6515d)

RODZINĘ Paluchowskich z Uszkowic poszukuje Piecuch Stanisław, Kat.-Ligota, Zagroda 3. 1975g

POPŁAWSKIEGO Kazimierza lub jego rodzinę z Wołkowyska proszę o wiadomość. Maria Sapalska Kraków, Agnieszki 2. 6386d

POSZUKUJĘ Zofię Zakrzewską, żonę Walentego sędziego okręgowego z Łodzi. Wiadomość kierować: Dr Kujawski Szczawno-Zdrój, Słowiańska 4. 6575d

Unieważnienia

ZARZĄD Miejski w Zabrzu unieważnia kwitariusz podatkowy od Nr 48571 do Nr 48770. Posiadacze kwitów na wpłacone podatki z wyżej wymienionego kwitariusza winni niezwłocznie zgłosić się w godzinach urzędowych do Zarządu Miejskiego, Oddział Podatkowy w Zabrzu, celem odnotowania w księdze bierzącej. 6536d

UNIEWAŻNIAM zgubioną kartę rejestracyjną RKU. Miechów na nazwisko Dudek Tadeusz Kąpiele Wielkie, pow. Olkusz. 1977g

UNIEWAŻNIAM zgubioną kartę ewakuacyjną nr 1225 wydaną PUR. w Grzymałowie pow. Skałat z dn. 13 czerwca 1945. Kaniuk Józef — Baborów pow. Głubczyce. 6572d

Różne

PRACOWNIA Futer „Bolesław", Katowice, Korfantego 15, II p. wykonuje wszelkie roboty kuśnierskie nowe i przeróbki, solidnie — terminowo. 6493d

FABRYKA Ozdób Choinkowych przypomina swoim Klientom o wcześniejsze rezerwowanie zamówień na ozdoby. Zabrze, ul. Sienkiewicza 30, tel. 38-62 (dawniej 3 Maja 58). 1961g

PARTNERZY do zamiany wytwórni pokupnego artykułu galanteryjnego na spółdzielnię wytwórczą poszukiwani. Oferty: Czytelnik Katowice pod „Niewielki kapitał". 1934g

NINIEJSZYM składam podziękowanie dla brygady śledczej przy kom. M. O. w Zawierciu za aktywną pracę w odszukaniu skradzionych mi rzeczy w dniu 30. 10. br. które w całości zostały mi zwrócone. Pardela Jan, Zawiercie, Górnośląska 15. 1959g

KORESPONDENCJĘ handlową francuską, niemiecką oraz tłumaczenia przeprowadzam. Zgłoszenia: Zabrze „Wiedza" pod „Korespondencja", 6590d

---

DRUKI
DLA URZĘDÓW, BIUR I INSTYTUCJI

WYKONUJE: (wł. 125)

DRUKARNIA NR 9
SPÓŁDZ. WYD.-OŚW.
„CZYTELNIK"
KATOWICE, 3 MAJA 12
TEL. 309-73 (WEWN. 08)

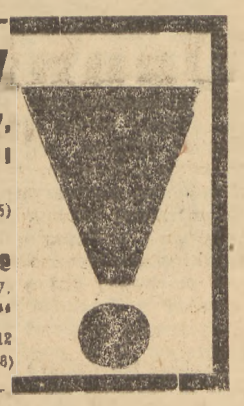

Miłość piłkarza

...Jednym susem był u jej boku. Zauważył, że twarz dziewczyny była blada, ale oczy jej błyszczały. Wydała mu się nadziemsko piękna. W milczeniu i zachwycie patrzał na nią, ale wzrok jego mówił, co się w nim działo. Blade policzki dziewczyny zaróżowiły się pod tym spojrzeniem.

— Och, jakże się cieszę, Mr. Marr! — zawołała szybko i z podnieceniem. — Mam panu coś do powiedzenia. Gdzie mogę się z panem rozmówić?

Młody piłkarz udał, że patrzy na zegarek, jakkolwiek w żaden sposób nie byłby w stanie oprzeć się temu zaproszeniu.

— Mam pół godziny czasu, Miss Kirkby — powiedział, siadając przy niej.

Oto wyjątek z nowej powieści

Miłość piłkarza

której druk rozpoczniemy na łamach „DZIENNIKA ZACHODNIEGO" — wydanie „WIECZÓR" — już w najbliższych dniach!

Polsko-Czechosłowackie
imprezy narciarskie

Warszawa. Kontakty sportowe **Polski i Czechosłowacji** zacieśniają się coraz bardziej. Nadchodzący sezon zimowy np. przyniesie ściślejszą współpracę obu krajów m. in. **w dziedzinie narciarstwa.** Przewiduje się znaczne ożywienie stosunków w tej dziedzinie sportu przez organizowanie imprez, w których wezmą udział zawodnicy obu państw, oraz wymianę instruktorów.

I tak: narciarze polscy startować będą w dniach **29 stycznia do 6 lutego** w Akademickich Mistrzostwach Świata w Spindlerowym Młynie. **13 marca** wezmą udział w konkursie skoków w Harachovie, a w dniach **23—24 kwietnia** uczestniczyć będą w slalomie, który rozegrany zostanie w Recsu.

Narciarze czescy przyjadą do Polski na **40-lecie AZS-u krakowskiego** i będą startować w zawodach, które z tej okazji rozegrane zostaną w Zakopanem w dniach **4—6 stycznia.** W czasie od **23 lutego do 3 marca** zawodnicy czechosłowaccy uczestniczyć będą w zawodach międzynarodowych w Zakopanem z okazji **jubileuszu Polskiego Związku Narciarskiego.** Na zawody te spodziewany jest liczny, bo 30—50-osobowy skład ekipy czeskiej. Spodziewany jest również udział narciarzy Czechosłowackiego Związku Młodzieży w organizowanych przez ZMP mistrzostwach Polski dla juniorów, które odbędą się w lutym.

W grudniu przewiduje się wymianę instruktorów obu państw. 10-ciu trenerów instruktorów narciarskich CSR uczestniczyć będzie w specjalnie zorganizowanych kursach unifikacyjnych, na których zapoznają się z metodami treningu w Polsce. W tym samym czasie wyjedzie do Czechosłowacji 10-ciu fachowców polskich na taki sam kurs.

Zdobycze Wielkiej Rewolucji Październikowej drogowskazem ludu pracującego Polski.

Kuzniecow skoku o tyczce

Kuzniecow należy do tych nielicznych w świecie wieleboistów, którzy przekroczyli w 10-boju granicę 7000 punktów. Zawodnika tego oglądaliśmy w Polsce podczas ostatniego tournee ekipy sportowców radzieckich.

Mistrzostwa bokserskie Śląska
Wocka wygrywa przez k. o.
Piast i Lechia zdobywają punkty

Bielsko (ef). Zawody bokserskie o mistrzostwo klasy A Śl. OZB pomiędzy gliwickim Piastem a miejscowym BBTS zakończyły się zwycięstwem gości w stosunku 7:9.

Wyniki walk (na pierwszym miejscu gospodarze): musza: Szary remisuje z Pancewiczem: kogucia: Wilczek zostaje znokautowany w I starciu przez Kalinę; piórkowa: Fiedorek po pięknej walce zwycięża na pkt. Deszyńskiego; lekka: Zygmunt ulega na pkt. Żydkowi; półśrednia: Blacha I ulega na ukt. Hrycakowi; średnia: Banaś zwycięża przez k.o. w drugim starciu Widucha; półciężka: Dobija zwycięża przez dyskwalifikację w III starciu Skwarę; ciężka: Waluś przegrywa przez t. k.o. w I starciu z Mleczyńskim.

Mysłowice. W ramach rozgrywek o bokserskie mistrzostwo Śląska klasy A mysłowicka Lechia rozgromiła ZZK Tarnowskie Góry w stosunku 15:1. Zdumiewające jest zwycięstwo Wocki przez k.o. Okazało się, że mimo 40 paru lat można jeszcze być niebezpiecznym przeciwnikiem. Jedyny punkt dla kolejarzy zdobył Michna, remisując po niezłej walce z Hanfem.

Wyniki walk (na pierwszym miejscu ZZK): w muszej Michna zremisował z Hanfem; w koguciej Mazur przegrał na punkty z Breklerem II; w piórkowej Sprus przegrał na punkty z Brzezińskim; w lekkiej Dawalewski przegrał przez k.o. z Breklerem I; w półciężkiej Winkler przegrał na punkty z Maciejewskim; w średniej Kaczmarek przegrał na punkty z Koziołem, w półciężkiej Szczepański przegrał przez k.o. z Walendowskim; w ciężkiej Pietrzyk przegrał przez k.o. z Wocką.

Sędziował w ringu p. Dziura, na punkty Sorniewski.

Na stadionach ZSRR
Tam, gdzie sport pasjonuje miliony
Rekordy, które zadziwiają świat

Organizacja i masowość sportu w ZSRR osiągnęły tak wysoki poziom, że służą nam za wzór przy tworzeniu podstawowych ram organizacyjnych i sportowych. Żadne państwo na świecie nie może się poszczycić podobnymi osiągnięciami w dziedzinie kultury fizycznej i sportu. Rozumiejąc ogromne znaczenie obywatelskie i wychowawcze sportu, rząd radziecki otacza w. f. i sport troskliwą opieką, nie szczędząc też funduszów na ten cel. Ponadto WKP (b), Związki Zawodowe, Komunistyczny Związek Młodzieży różnymi sposobami popierają rozwój sportu, otaczając szczególną opieką utalentowanych sportowców i zdobywców rekordów.

Najpoważniejszą rolę w ruchu sportowym ZSRR odgrywają Związki Zawodowe. Najsilniejszymi i najbardziej popularnymi i znanymi z działalności sportowej są takie stowarzyszenia, jak „Torpedo", „Staliniec", „Skrzydła Sowietów" „Łokomotiw" i in. Każde z tych stowarzyszeń posiada dziesiątki tysięcy członków i wielką ilość stadionów i urządzeń sportowych. Np. jedno tylko stowarzyszenie „Krasnoje Znamia" posiada 136 kół, 30 tys. członków, 13 stadionów, 64 boiska, 20 hal gimnastycznych, 19 ośrodków narciarskich i in. Nie należy zapominać, że stowarzyszeń takich na terenie Związku Radzieckiego są dziesiątki. W liczbie tych stowarzyszeń znajdują się również najstarsze i najbardziej popularne „Dynamo" i „Spartak", odznaczone za wybitne zasługi „Orderem Lenina".

Mówiąc o sporcie radzieckim, nie sposób pominąć zagadnienia sportu wiejskiego, który bazuje już dzisiaj na bardzo szerokich podstawach. **Według danych z 1939 roku, kolektywy kultury fizycznej na wsi skupiały około 550 tysięcy młodzieży systematycznie uprawiającej sport. Około 500 tysięcy włościan zdobyło odznakę** GTO. Sportem na wsi zajmują się jednak nie tylko młodzi. Znane są przykłady, że np. kołchoźnica saratowskiego województwa, Michalewa, mimo swoich 63 lat wygrała wyścig kolarski na 10 km i wzięła udział w wojewódzkim wyścigu kolarskim. 67-letni kołchoźnik Gruzińskiej Republiki — Dżundżija, wywalczył pierwsze miejsce w trudnym konkursie zwrotności konia i strzelania z łuku. Przykłady te nie należą bynajmniej do odosobnionych i mnożyć je można w setki i tysiące. Świadczą one o tym, że sport zainteresował bez wyjątku wszystkich.

Szeroki i wszechstronny udział świata sportowego w walce ZSRR z hitlerowskim najeźdźcą, nie stanowił w czasie wojny żadnej przeszkody w pracy o charakterze czysto sportowym. W dalszym ciągu odbywały się mistrzostwa ZSRR i zawody we wszystkich gałęziach sportu. W 1941 r. odbyły się w Moskwie zawody łyżwiarskie i finały mistrzostw Moskwy w hokeju rosyjskim, choć Niemcy dochodzili już prawie do Moskwy. W 1942 r. wyrównano w ZSRR 6 rekordów państwowych. W 1943 r. na mistrzostwach ZSRR 73 sportowców zdobyło tytuły mistrzów w różnych dziedzinach sportu. W tym samym roku lekkoatletka Wasiljewa bije dwa rekordy świata, a atleci Nowak i Łapidziewski ustanawiają 3 rekordy światowe w podnoszeniu ciężarów. Ogółem w okresie drugiej wojny światowej sportowcy radzieccy ustanowili 185 rekordów ZSRR, z których 39 przewyższa rekordy światowe.

Najpopularniejszym sportem w ZSRR jest piłka nożna. Uprawiają ją dziesiątki tysięcy obywateli, a miliony śledzą z zapartym tchem zmagania drużyn na licznych stadionach. Z klasą radzieckiego footballu zapoznali się już Anglicy, Szwedzi, Czechosłowacy, Rumuni, Jugosłowianie i Polacy. Po ich zwycięskich piłkarze radzieccy uważani są za najsilniejszych w Europie.

Niemniej popularna jest lekkoatletyka, obejmująca w ZSRR fantastyczną liczbę **600 tysięcy czynnych zawodników.** Do spopularyzowania tej pięknej gałęzi sportu przyczyniły się niewątpliwie nazwiska Dumbadze, Sewriukowej, Majuczaji, Sieczenowej, Lippa, Karakułowa, Wanina i in.

W Związku Radzieckim wspaniale rozwinięte jest narciarstwo. Stwierdzić należy, że jest to sport w całym tego słowa znaczeniu masowy. Widać to z cyfry uczestników dorocznych biegów narciarskich, która w 1946 roku przekroczyła 10.000.000 narciarzy.

Oto niekompletne, ale wymowne dane dotyczące sportu radzieckiego. Już z nich jednak można się zorientować, jak poważną rolę odgrywa sport w życiu obywateli radzieckich. **Masowo i na szerokich podstawach oparty sport jest dostępny dla wszystkich bez wyjątku a tak pojęty daje zdrowie i radość życia.**

Gruzińska ekipa konna w czasie defilady na konnych mistrzostwach ZSRR

WG i D PZPN karze
Wisła i Cracovia napomniane

WARSZAWA. WGiD PZPN postanowił na ostatnim zebraniu wymierzyć następujące kary graczom klasy państwowej.

Marciniakowi (Widew) za brutalną grę i kopnięcie przeciwnika bez piłki podczas spotkania mistrzowskiego Widzew-Garbarnia w dniu 31 bm. — 9 miesięcy dyskwalifikacji. *Rakoczemu* (Garbarnia) za czynne znieważenie gracza Widzewa podczas powyżej wymienionego meczu — 16 mies. dyskwalifikacji plus 2 mies. dyskwalifikacji za brutalną grę w kwietniu. Ta ostatnia kara była zawieszona na 6 mies.

Wołoszowi (Polonia) udzielić surowej nagany za niepodanie ręki *Łączowi*, który wymyślał podczas meczu Polonia — ŁKS *Kazimierczakowi* (Warta) udzielić surowej nagany za krytykowanie orzeczeń sędziego podczas spotkania Tarnovia — Warta, w dniu 31 ub. m.

Łączowi (ŁKS) za wymyślanie podczas spotkania ŁKS — Polonia dnia 31 ub m.

Udzielił obu drużynom (za wyjątkiem bramkarzy) klubów krakowskich — *Wisły i Cracovii*, napomnienia za nieczystą grę podczas spotkania mistrzowskiego w dniu 31 ub. m.

KAROL ČAPEK TŁUMACZYŁA J. BUŁAKOWSKA

Wałka z Salamandrami

63)

Proces, przy pomocy którego człowiek starał się zorganizować jakoś ludzkość, stary jest jak sama cywilizacja, jak pierwsze prawa, pierwsze gromady; po tylu tysiącach lat doszedł on właśnie do tego, że przepaści pomiędzy rasami, narodami, klasami i problemami światowymi pogłębiły się tak mocno i tak tragicznie, jak to dziś możemy zauważyć. Dziś nie możemy już zamykać oczu na fakt, że nieszczęsna próba na przestrzeni dziejów zmontowania z wszystkich ludzi jakiej takiej ludzkości tragicznie i definitywnie rozpadła się w gruzy. Bo nareszcie dziś zdajemy sobie z tego sprawę. Stąd też powstają próby i plany zjednoczenia ludzkości w ten sposób, by radykalną drogą zrobić miejsce na **jeden** naród, **jedną** klasę lub **jedną** wiarę. Któż jednak może stwierdzić, jak głęboko jesteśmy zakażeni nieuleczalną chorobą zróżnicowania? Prędzej czy później każda całość rozpadnie się bezapelacyjnie znów na niezgodne zbiorowisko różnych zainteresowań, partii, stanów i tym podobnych, które będą się nawzajem zwalczać lub będą się we współżyciu wzajemnie krzywdzić. I nie ma wyjścia z tej sytuacji. Poruszamy się w błędnym kole. Lecz rozwoju nie da się zawrzeć w żadnym kole. Postarała się już o to sama przyroda — w ten chociażby sposób, że zrobiła na świecie miejsce dla salamander.

To nie przypadek — analizował dalej Wolf Meynert — że salamandry szczytową prężność życiową uzyskały dopiero w dobie, kiedy chroniczna choroba ludzkości — tego źle zrośniętego i stale rozpadającego się, skomplikowanego organizmu — przechodzi w agonię. Prócz drobnych, bez znaczenia odchyleń, salamandry tworzą jedną ogromną i homogeniczną całość. Nie wytworzyły one dotychczas bardziej zróżnicowanych plemion, języków, narodów, państw, wiar, klas czy kast, nie ma wśród nich panów i niewolników, wolnych i niewolnych, bogatych i biednych! Istnieją między nimi jedynie różnice z tytułu wykonywanych prac, lecz całość jest sama w sobie jednorodną, jednolitą i całkowicie równą masą, we wszystkich swych częściach składowych jednakowo biologicznie prymitywną, jednakowo niedostatecznie wyposażoną przez naturę, jednakowo ujarzmioną i żyjącą na bardzo niskim poziomie życiowym. Każdy Murzyn czy Eskimos żyje w znacznie lepszych warunkach, posiada do dyspozycji znacznie więcej dóbr materialnych i kulturalnych niż te właśnie miliardy cywilizowanych salamander. A mimo to nic nie wskazuje, by one z tego powodu cierpiały. Przeciwnie nawet. Widzimy bowiem, że niepotrzebne jest im nic z tego, w czym człowiek szuka ucieczki przed metafizycznym lękiem i trudnościami żywota. Nie potrzebna im jest żadna filozofia, życie pozagrobowe czy sztuka, nie wiedzą co to fantazja, humor, mistyka, złudzenia, czy marzenia. Są po prostu życiowymi realistami. Od nas — ludzi — tak są dalecy, jak mrówki czy śledzie; różnią się od nich tylko tym, że inaczej urządzili środowisko swego życia, oparte na ludzkiej cywilizacji. Zagospodarowali się w niej tak, jak zagospodarowuje się pies w ludzkim mieszkaniu: nie mogą bez niej żyć, ale nie przestają być tym, czym są — całkowicie prymitywnym i mało zróżnicowanym stadem zwierząt. Wystarcza im, że żyją i rozmnażają się; mogą również być szczęśliwe, ponieważ nie drażni ich świadomość jakichś różnic wśród nich samych. Są więc całkowicie homogeniczne. Dlatego też mogą pewnego dnia — a dzień ten może nadejść **kiedykolwiek** — dokonać bez trudności tego, czego nie udało się dokonać ludzkości: stać się, dzięki równości i jednolitości na całym świecie, społeczeństwem świata całego, stać się, słowem, uniwersalnym światem salamander. I dnia tego zakończy się tysiącletnia agonia rodu ludzkiego. Nie będzie bowiem na naszej planecie dosyć miejsca dla dwóch tendencji, które starają się zapanować nad całym światem. Jedna z nich musi ustąpić. I wiemy już, która to będzie.

W chwili obecnej na całej kuli ziemskiej żyje blisko dwadzieścia miliardów cywilizowanych salamander, czyli dziesięć razy tyle, co wszystkich ludzi. Konieczność biologiczna i logika dziejów wskazują na to, że ujarzmione dotąd salamandry będą musiały się wyzwolić, że jako istoty homogeniczne będą musiały się połączyć, że, stając się w ten sposób największą potęgą, **będą musiały** przejąć władzę nad światem. I czy myślicie, że będą na tyle głupie, by później oszczędzać ludzi? Sądzicie, że powtórzą błąd historyczny człowieka, który ten popełniał od dawien dawna, zagarniając pod swą władzę podbijane narody i klasy — zamiast je wyniszczać? Z egoizmu swego tworzył wciąż między ludźmi nowe różnice po to, by je później gestem wspaniałomyślności i idealizmu próbować przekreślić! Nie, tego historycznego nonsensu — wołał Wolf Meynert — salamandry nie powtórzą, z tej choćby przyczyny, że przestrogą dla nich będzie moje dzieło! Przejmą w spuściźnie całą ludzką cywilizację, zagarną wszystko to, cośmy robili i do czegośmy zmierzali, strając się zagarnąć władzę nad światem. Lecz postępowałyby wbrew własnemu interesowi, gdyby wraz z tym dziedzictwem chciały przejąć i nas. Pragnąc zachować swą jednolitość, będą musiały pozbyć się ludzi. Gdyby tego nie uczyniły, wnieślibyśmy pomiędzy nie prędzej czy później nasze pierwiastki destrukcyjne: tworzenie podziałów i drępczenie innych. Lecz tego nie potrzebujemy się obawiać: dziś już żadne stworzenie, które zajmie miejsce człowieka w dziejach świata, nie powtórzy samobójczych i głupich błędów ludzkości.

Nie ulega wątpliwości, że świat salamander będzie szczęśliwszy niż był świat ludzki: będzie jednolity, homogeniczny, owiany jednym duchem. Salamandra od salamandry nie będzie się różniła językiem, zapatrywaniami, wiarą czy warunkami życia. Nie będzie między nimi różnic kulturalnych ani klasowych, jedynie różnice wykonywanych rodzajów pracy. Nikt nie będzie panem ani niewolnikiem, bowiem wszyscy będą służyć jednej Wielkiej Społeczności Salamander, która będzie bogiem, władcą, pracodawcą i przywódcą duchowym. Jeden tylko będzie naród i jeden jego poziom. Będzie to świat doskonalszy i lepszy niż był nasz. Będzie to jedyny możliwy Szczęśliwy Nowy Świat. A więc: róbmy mu miejsce! Konająca ludzkość nie może zrobić już nic innego, jak tylko przyspieszyć swój koniec, nadać mu formę tragiczną i piękną — póki nie jest jeszcze za późno i na to...

Przytaczamy tutaj poglądy Wolfa Meynerta w możliwie najprzystępniejszej formie; zdajemy sobie całkowicie sprawę z tego, że w ten sposób zatraciły one wiele ze swego patosu i sugestywnej formy, które swego czasu tak bardzo fascynowały całą Europę, a zwłaszcza młodzież, gloryfikującą w uniesieniu nową wiarę i upadek i bliski koniec ludzkości. Władze Rzeszy zabroniły wykładania filozofii Wielkiego Pesymisty z pewnych względów politycznych. Wolf Meynert musiał uciekać do Szwajcarii. Mimo to jednak cały świat kulturalny z zadowoleniem przyjął nową teorię Meynerta — o upadku ludzkości. Książka (licząca 632 strony druku) ukazała się we wszystkich językach świata i rozeszła się w wielu milionach egzemplarzy, oczywiście także i wśród salamander.

(Ciąg dalszy nastąpi)

Prenumerata miesięczna z odbiorem na miejscu w Katowicach **120 złotych** — z przesyłką pocztową **135 złotych** — z odnoszeniem do domu **170 złotych** — **PKO Katowice III-4950**
Dział Ogłoszeń: Katowice, ul. 3 Maja 12, tel. wewn. 03. — **PKO Katowice III-4830**

Redaguje Kolegium Redakcyjne. Redakcja: Katowice, ul. Młyńska 9 tel. centrali Spółdz. Wyd. Ośw. „Czytelnik" 309-73 wewnętrzny: sekretariat 001, kronika 003 telefon nocny 005 wyd. „Wieczór" 006 dział sportowy 007, naczelny redaktor 311-84. — Rękopisów nadesłanych nie zwraca się. — Przyjmowanie stron między godz. 11—12 codziennie. — Administracja Wydawnictw: Katowice, ul Młyńska 9 tel. wewnętrzny: kierownik 009, dział prenumeraty 008. Za dział ogłoszeń redakcja nie bierze odpowiedzialności. — Wydawca: „CZYTELNIK" Katowice ul. 3 Maja 12. Drukarnia Nr 9 Sp. „Czytelnik". Katowice, ul. 3 Maja 12, tel. wewn. 08

G-6009